

بوتون دونيا ايشچىلرى برله شيكز!

آيدىلىق

۴. سۆيىچە

تەۋر
۹۲۴-۳۴۰

اجتماعى ، تربىوى ، ادبى آيلىق مجموعه در

ص ۲۳

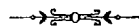
مندرجات

شاذىه صبيحه
زورۇر غروش
م . م . م
و

تارىخى ماترياليزم
پورۇروا جەمئىي و صنعت
خطا (حكايه)
جامەدن كالمىايە
قادىن زنجىرلر

حرب عمومىنىك دوغوردىنى اجتماعى حركتلر
قارل ماركسك آغزىندىن كەندى فلسفەسى
لەنىنىك باشى اوچىندە
عملە بىن المارى تارىخى
روسىيەدە مسلمان قادىنلر
زنجىرلى قوللارە (شعر)

ش ، ح
فوزىيە
طفرول و جدى

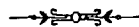
مجموعه يى هر آيت برنجى كوني بالعموم كىتابچىلر ده آرايكز.

توزىع محلى

باب عالى جاده سنده چىقنى كىتبخانهسى

اداره خانه

باب عالى جاده سنده ۶۶ نومروده
آيدىنلق مجموعه يى -

فيثانى ۱۰ غروشدر

استانبول : آمدى مطبعه يى

* حرب عمومينك دوغوردینی اجتماعی حرکتلر *

مستجمع ، انقلابی بوتون متفكرلر و اجتماعياتچیلر ، حرب عمومی ایله بشریت تاریخنك یكی بر دوره سی آجیلده غی قبولده اتفاق ایتكده درلر . بالکیز بودونوم نقطه سنی کچرکدن صوکر اوروپائی جمعیتلرک آلدقلری ویا آلاقلری استقامتی تمین خص و صنده فاعتلر مختلف وحی طیان طبانه ضددر . متارکه دنبری بو جهانشمول حادثه بی علمی اصوللرله تدقیق و ایضاح ایدن بر جوق اثرلر یارلدی . بونلراچینده یکی شرائطی بوسکه بر نقطه نظر دن تحلیل و وضعیتی راق برایشیق ایله تنویر ایدن یك قیمنلیری واردر . بومیانده بر طرفدن اوچینجی « بین الملل قونفره لرینك هاتقانه تزلری ، ژوژ-سوره لك اختلالكار روحندن فیدشیران صمیمی یازیلری ، مشهور و بوبوك ایتالیان اقتصادچیسى و یلقره دوباره نوك اجتماعی حرکتلرده مهاز رهبرلرک رولی حقنده کی تدقیقلری و قلاتره محررلر دن نه دواز بهر توك بونكونلرده انتشار ایدن « دولتلر محاربه سیمی ؟ صنفلر محاربه سیمی ؟ » عنوانلی آری ، دیگر طرفدن ده صوك زمانلرده فاجیزمه التحاق ایدن اختلالجی سند قالیستلر دن آغوستینولانتر بونك « سو-یالیزمك ، غلوبیتی » نام کتابی و فرانسیز محافظه کار محررلر دن ژوژ والوانك « كان انسان » اسمنده کی تألیفی ذکر ایدله بیلیر .

بللی باشلی ایکی تلقی نظره چارقمده در . و بونلر ، حرب عمومی نهایتلر دن بری ، وار قوتلرله چارپیشان ایکی درین اجتماعی حرکتی تمیل ایتكده درلر . انقلابچیلرک ادعاسنه کوره حرب عمومی ایله برابر سرمایه دارلرک ولود انکشاف دوری ختام بولمش ، بورژوا جمعیتی سریع آدملرله انحطاط اوچورومنه دوغرو بوویرلانغه باشلامشدر . بو یوزدن اوروپا ازاله ایدلسی مکانیز بر اقتصادی بحران اچینده مضطرب قیورانغمده و شیمدی به قدر کورولمشمش بر درجه بی بولان صنف مجادله نك شدقی ، جهانشمول بر پروله تهریا اختلالی عرفه سنده بولند یغمزی کوسترمکده در . ملیتپرورلر بونك بوسبوتون عکسکی ادعا ایدیلر . قبل الحرب بمض بصیرتسنز رجالک ، اکثر اوروپا مملکتلر نده تعیم و تطبیق ابتدکاری جذری خلقجیلق سیاستی آرقالسن ، بر عتبی محو ، بریشان ایده جک بر اختلاله سور وکله یوردی . حرب عمومی ملتلری بو کر بوه دن قورتاردی ، خلقجیلق بردها اعاده اعتبار ایده-یه جک بر طرزده افلاس ابتدی . آرتق ملتلری-سلامته اصال ایده جک بر قوبو ملیجیلک دوره سی آجیلده در . بو افادهمك خلق لسانده ترجمه سی حرب وسیله سیله ، تضیق و تحکم واسطه لرینی اصلاح و تنزید ایتیش اولان سرمایه دار بورژوازی ، پرواسنجه چالیشان خلق کتله لرینی استثمار ایده جک ، استحصالاته یکی بازارلر

بولق و نه مپربالست غایه لرینه ایریشمک ایچون لزوم کوردیکی زمان سلاح آلتیه آلاچنی ملت افرادی قومشو ملتلر اوزرینه صالدره جق ؛ یستر حرب ایستر صلح اولسون - سرمایه دار بورژووالرک قاصه لرینی دولدوراجق ، قرون و-سطائی قهرمانلق مناقبیه دولو عصری بر « آلتون دوری » آچیلایق . بو محررلر صیرلمتی به میدان ویرمه مک ایچون ، ایشیجی صنفنه کمربله جک بر قاچ کمیک ویرمه سنی توصیه ایتکی ده اونونامقده در . باقکیز ژورژ والوا کتایبده نقطه نظرینی فاصل ایضاح ایدیلور : « بوتون اوروپا فرانسیز انقلابنك تعیم ایدیکی فکرلره قارشى عکس العمل حالنده در . آروپا آرتق خلقجیلق انحلالی اچینده محو اوق تپله ککه سنندن قور بولاشدر . اولك سقوطی آنجق ، باربارلرک (قوه ونیستلر) هجومی فارشدمده مدنیت عالیک ، غلوب اولماسنه متوقفدر . » و محرر استخفافکار برلسان ایله بوکاجوق آز احتمال ویردیکنی صافلامایور .

بو مسئله حقنده بر فکر ایدنك ایچون بر آزده مقابل طرفی دیکله یلم . نه دوار بهر ت دیو که : « اصل مسئله ، یکی دوری هانکی تاریخدن بدأ ایتدیرمک لازم کلدیکنی تعیین ایتكده در . ۲۰ آغستوس ۱۹۱۴ دنمی ؟ بوقسه ۷ تشرین ثانی ۹۱۷ دنمی ؟ و بوبوك حرب » نه طرزده تقسیم اولنیور ؟ بوده آکلاشلمالیدر . اگر حربک بشریت ایچون یکی بر دور کشاد ایتدیکنه و بونده ، ملی قیمتلرک اجتماعی قیمتلری کواکده بر اقاچفته اینانیور سه کز اوزمان فاجیه تنسکیز ، دولتلر محاربه سنه طرفدار سکیز ، بورژوازی طرفنده سکیز . یوق ، اگر حربک ، زنکین اقلیتلرک حکمرانانی انساننده بر عارضه اولدیغنه وجداً مهم تاریخ ۷ تشرین ثانی ۹۱۷ - یعنی زنکین اقلیتلرک حاکمیتنه نهایت ویرن و بر-وله تاریا دورینی کشاد ایدن بولشه و یك اختلالی اولدیغنه ایمان ایدیلر سه کز ، صنفلرک محاربه سی طرفدارا رسکیز و اختلالجی پروله تاریا طرفدارنده سکیز . « فی الحقیقه ، پرودون و « سورهل » امثالاً بهر ت ده تاریخی درت دوره ی تقسیم ایدیلور : ۱۷۵۰ ده ختام بولان مطلق حکمدارلق دوری ، ۱۷۵۰ دن ۱۸۵۰ یه قدر دوام ایدن ژان ژق روسو عصری (خلقجیلق دوری) ، ۱۸۵۰ دن بری تمادی ایدن زنکین اقلیتلرک حاکمیتی دوری . حرب عمومیدن منبعث هرج و مرج سابه سنده ۱۹۱۷ تشرین ثانیسنده بو صوك دورده قاپانیور . بوشه و یکلرک نانلی مجادله لری پرولتاریا حاکمیتی دورینی آجیلور . بونکون پروله تاریا نك انقلاب پارتیلری بو حاکمیتی الده ایتک ایچون بوتون مملکتلرده شدید بر مجادله به کیریشمش بولنیورلر . بو مجاهدلر ایچون ، دوکدیکي قائلر هنوز قورومامش اولان حرب

عمومی نه قدر مدھش و فلاکت انکیز ارسوده - بنه سرمایه دار بورژوازی سلطنتی شاسنده عارضی و طبعی بر حادثه در . سرمایه دارانی بیفهمه معطوف اولان صنف حرکتی دها اول ایشچی صنفی دنیایه ویا هیچ دکلسه اورویایه حاکم قیلمازسه ، محقق متجاوز ملیتپر راک و نه میرایست احتراض لر یکی ودها مدھش جهان حربلری دوغوراجقلر . بونلرده جان چکیشن بورژوازی دورینک عارضه لرلی ماهیتی محافظه ایدم جکدر . هیچ شبهه سز حربلرک صوکنده قندارم فامنده اولانلرده ویا اومقار ضبط ایدنلرده تحکم میلی آرتار . و بر مدتی ایچون خلق حقیقی پرئسیپلرندن اوز بلاشیلر . کرک غلو بلرده کرک غالبلرده ملیجیلک طمارلری قباریر . برنجیلر قیریلان عزت نفسلرینی تعمیر اتمک وئوچ آلتی احتیاجیله ، ایکنجیلر ظور نشئه سیله هر ایسته دکارینی یاغمه قادر اولدقلری ذهابیله بو کرپویه دوشلرله بو احوال روحیه ، مختلف شکللرده ، متارکه عقیننده ، محارب ملتدره مشاهده ابدلی . صنف مجادله سی یرینه ملتلر آراسنده کی دشمنق حسلرینی اقامه اتمک ادعاسنده بولنان « ملی مقدس اتحادلر » فرانسه وانکلترده حرب نهایت بولدقندن صوکراده ادامه اولندی . وصاغ جاح فرققلری وضعیته حاکم اولدی . عنعنه حالنه کیرمش اولان خلق حقیقی اصوللری اماله اوغرادی . مغلویت نتیجه سی حکمدارلق اداره لرینی ده برن مملکتلرده بیله - روسیه مستثنا - انحلال ایدن دولت ممانی آله کپردن سوسیال ده موقراتلر بورژوا خلقجیلانی اساسلرینه صادق قالدقلرندن ، عینی ملیجی محکم سیاستی تعقیبه مجبور اولدیلر . عمله نک اختلال نشیثلرینی قان ایچنده بوغدیلر ، بین الملل مناسبلرنده هر فرصته سرمایه دار بورژوازینک منافعی قوللاین تدبیرلره صراجعت یتدیلر . زرا ۱۸۵۰ دیری جریان ایدن وقایع تاریخی کوستریور ، که اقتداره کچن پارتی ایستر محافظ کار اولسون ، ایستر حریتپرور اولسون - حتی ایستر خلقجی ویا اصلاحجی سوسیالیست اولسون بورژوا جمعی چرچیوه سی داخلنده قالمغراضی اولدینی تقدیرده اوفق شکل فرقلرله ، دائماً اقتصاداً ممتاز ، عینی زهره نک نام و حسابنه حکومتی اداره اتمک محکومدر . سرمایه دارلرک انکشافی نتیجه سی بوتون بر مملکت اقتصادیاتنک بعض محدودالرده تمرکز ایتدیی ، فکری و فلسفی اساسلردن ملهم مستقل برسیات تطبیقنه امکان بیر اقامه قنده در . خیالپرست اصلاحجیلق دوری چوققدن قانمشددر . بوکون آرتق مادی و شائی قوللره استناد ایتدیی سیاستلر ایچون یر قالمشدر . بورژوا خلقجیلانی داخلنده ، قانونی اصوللرله ، تدبیر و تکامل طریقله هدفلرینه واصل اولق خیالی کوددن یاخود بو ریا کار طوری طاقتنق صورتیه ایشچی صنفی اغفاله قانمیشان سوسیالیستلر و سوسیال - ده موقراتلرده ، انکاترده فرانسه ده ، آلمانیه اوستریاده ، چک اسلوواکیه ده الح . کورولدیکی

کی ، سرمایه دار جمعیتنک خدمتکارلری و بکجیلری منزله سینه سقوط اتمشدرلر . وشکلدن شبکه کیردن بو بورژوا سیاستلری مختلف یولاردن - دون اولدینی کی بوکون ده - بر نک نتیجه یه ایصال ایدم بیلیرلر : دولتلر آراسنده محاربه لر .

فط ۱۹۱۷ ده روسیه ده پروله ناریانک اقتدار مقامی ضبط ایتدیی ، بورژوا حکومتلرینی ، بشریتی مذبحلره سوق ایتکدن عبارت اولان ، بوجانیانه سیاستی سرستنج تطبیق مکتاندن محروم ایتکده در . قومونیت پارتیلرینک تحریکاتی و تشکیلاتلرله کره کی کی اویانان و آیانلان پروله تارپاصنی ، کندی مقدراتنه بالذات حاکم ایلنی عزمنی ، واسیرلر کی ، بورژوازی منفعتنه بوغاز طوققنه چایشه رق ، عمر نوکتنک یتنده اولدایغی ، التباس بر لسانله ، هر وسیله ایله اظهار ایتکدن چکنمه مکده در . عمله حرکتلرینک بوی آنان تضییق قارشیسنده پروگراملرینی تطبیق ایتکدن عاجز قالان بورژوا حکومتلری ، قانون دائره سنده حاقی نوزمک و صومق ، و نه میرایست غایه لر پشنده قوشق زمانی کچمش اولدایغی آکلادیلر . ایجابنده قانون خارجه حقیقه قده بآس کورمه بن بر زوربا اداره سی قوروق لزومه قناعت کتیردیلر . بونلرده فاجیست حرکتی دوغدی .

فاجیزم ، مبدأنده عمومی خشنود سرلقدن بالاستفاده ، موجود تذبذبی ازله اتمک و حکومت قوننه هر کسی منقاد قیلدی و عدلرله ایش کیربشدن بر ملیتپرور اختلال حرکتی شکلنده کمدنی کو ترمه شدی . اورطه صنفلردن قوت آلیور و صنف مجادله سنی انکار ایله ، صنفلرک فوقنده بر ملی وحدت تأمین اتمک غایه سنی تعقیب ایدییوردی . فقط فاجیزم ده ، خلقجی و سوسیالیست اداره لر کی ، خیالپرستلکدن واز کچرک ، موجودیتی ادامه ایدم بیلیمک ایچون ، زنکین انلک منافعه خدمت اتمک مجبور اولدی . نتیجه اعتبارله جبر و شدت واسطه لرله ، سرمایه دارلنی یاشانغه منحصر شخصی دیکتاتورلک ماهیتی آلیوردی . اورته صنفلرله علاقه سی قالمشدی . نهایت بو مششوم و نتیجه سز حرکت جنایت و قنات وادیسنده کی افراطلرله ، فاجیزمک بشیکی اولان اینالیاده ، کندی ایلله کندی مزایینی قازدی - نفرت و عصیان حسلرله تترمن خلق کتله لرینک غلیاننه مقاربت ایدمیه رک یک یقینده دیکتاتور طالایغی موسولینی ایلله برابر فاجیزمک تاریخه کوموله سته انتظار اولنه بیایر .

کورولبور ، که بوده صنف مجادله سنک یکی بر شکلیدر . بوندن صوکر صنفلر آراسند کی مجادله و محاربه ، آچیقدن آچیفه بین المللی مقیاسده ، اولانجه شدتیه جریان ایدم جک ، و کیتدیکه نه میرایست دولت محارب لرینک یرینه قائم اولاجقدر .

* *

شرق ملتلی و او میانه تورکلرده بو بین المللی مقیاسده کی صنف مجادله سنده مهم بر رول اوینامغه تاریخاً دعوتلیدرلر .

و فرانسىز ئىمپىريالىستلىرى وحتى 'اونلرك ايكنىچى و اوچىنچى درجه دهكى پىكارى بىزى ياشانماق ايچون باش ورمادى واسطه ، نىزىقه بىراقايه قىلدرد . اوروبانك قارشى-يق ، ضىعتى ايچايى بالذات بويوك دولترك بىزىم ايله محاربه اتمىسنىه آزاد-جال واردر . فقط بونلرك عراقه ، سورىيه ، كرديستانه الخ درت ال ايله صارباق ايستىمىزلردن ، بويوكچوك كرى منلىرى-تعصبلىرى تحريك سورىيله - المريد بىزه قارشى صالدىرمىق املنى بىله دكارىنى شىمدىن سىزمك قابلدرد .

دەك اوليور . كه بىزىم بورژوا حكومتلىرىله مشترك هېچ بر منفعتىمىز يوقدر ، و موجودىتىزى اونلرك ائىمىناتىه رىبط ايتك انخار ايتىمىك بىردر . تورك ملتى قاهر اكثرىتى اعسارىله بر يوقبول واورطه ماللىر ملتيدرد . ئىمپىريالىزم رقابتلىرىله هېچ بر آلوب وىره جىكمز اولاماز . جهان مجادىله-سندى بىزىم بىرىز ، پوله نارىا جىمىسندىدر . شىمدى بىزىم قدر حرىكتمىزده بىكانه عامل - چوق دفعه ماهىتى اىراك ايدىلكىسبىز - صنف ضدىتلىرى فكىرى اولمشدى . و بو سايله ايشلىرىمىزىم بر مجرا ده ايلرىلدى . بوندىن صوكراده دها بويوك بر عزم ايله وشىورلى بر طرزده عىنى يولده يوزومىلى بىز . بويول بىزى سويىتلىر اتحادىله اتفاق رابطة لر بىزى تقوى ايتىمىك و ترقى پورشىمارلىرىنى قبول ايدىمىك دىكر شرق ملتلىرىله و جهان پوله نارىاسىله ، سرمايه دار ئىمپىريالىزمىه قارشى متحد بر جبهه تشكيل ايتىمىك سوق ايدىمىك بىز . ملىكتىز ايچون ئىمپىريالىزمىه قارشى اولمايان بر دولت محاربه سى قابىل تصور دىكدر . حال بوكه صنف مجادىله-يله ، بر هىئت اجتماعىه اولارق ، صىقى بر طرزده علاقه دار اولمىك محبور بىز .

ماچقه ۲۸ حىران ۹۲۶

دوقتور

شعبه مىنى

توركيا جمهوريت حكومتىك ، خارجى سياستمنده ، بو بىكى اجتماعى شرطلردن ملهم اولماسى بر حياتى زىمات مسئله سىدرد . بىزده ده حرب عمومىدن صوكره بر مىلى حرىك اوياندى . و آناتولىده ظامراً بر دولت محاربه-نه كىرىشلىدى . فقط حقىقتىده بونك بر صنف محاربه-سندى بويوك بر فرقى قدى . ملىكتىزك ظلامه اوغرامىش يوقبول ختى ، يونان اردولرىنىك شخصىتىنده ، ائلاف سرمايه دارانمى قارشى هجوم ايدىيوردى . بو اودرجه ده صنف مجالىسى ايدى ، كه ملتداشلىرىمىك ، دره بىكانه ذهنىتلىه شائىه دار زىنكىن طبقه سى و ونلره مربوط سىرسىرلىر ، حكمدار ايله برلىكده دشمن طرفى اىزام ايتىشلى ايدى . و مىلى ظفرمىز طبقى بر صنف مجادىله-سندى اولدىنى كى ، بويوك برسىاى انقلاب ايله نتوج ايتدى .

بوكون مستقىل بر دولت اولارق دنيا منظومه-سندى بر موقع صاحى اولمىك ، اجتماعى وضعىمىز ، دىشمىش اوليور . بىز توركىيانك كوچوك بويوك ، ئىمپىريالىست زىمىرلردن بىرىله اكلاشمىسنىه ، هر هانكى بر دولت ايله دىكر بر دولت قارشى اتفاق اتمىسنىه عقلاً ، منطقاً و سىياسه امكان كورمىيورز . كوچوك ائتلافلر معلوم اولدىنى اوزره بويوكلرك تاثير و نفوذىنه تابىدرد . بويوكلرايله : انكلىتره ، فرانسى ، ايتاليا ايله تشرىك مساعىيه ده عقل ايردىرىمىك چوق كوچىدر شو اىكى شقىدن برى اولاجىقدرد : يا كوكل رضاسىله بو آتچ كوزلو سرمايه دار دولتىرك قصادى حاكمىتى آلتىنه كىرمىك موافقت ايدىمىك بىز . او زمان بو قدرقان بىهاسنىه ايله ايتدىكىمىز مىلى استقلالىزه الوداع دىمىك انجواب ايدىمىك ؛ و نه شكلىده ائلاف ايدىرسىك ايدىمىك ، اوروپا ، ئىمپىريالىستلىرىك ائنده خوروجق بر آلت دركسىنه سقوط ايدىمىك بىز . يا خودده بويوك قصادى انجىلقىله سىياسى و اقتصادى استقلالىرك محافظىسنىه اهمام ايدىمىك بىز . بو تقدىر ده قطعىتله ادعا ايدىله بىلىر ، كه انكلىز

قارل ماركسك آغىزىدن كىندى فلسفه سى

استىحصال مناسبتلىرى ، اجتماعى مؤسسىلر آراسىندىكى منقابل مناسبتلىر دستورلىر شىكلندى كوستىرلىشدر . بىز ، قارل ماركسك شا كردلىرى و مىرىدلىرى اقتصادى ، اجتماعى و فلسفه طبعىيه متعلق پرىنسىپلىرىنى آيدىنلىك آيدىنلىق صفىقه-لرندى اىضاح و نشر ايدىمىك بىز .

استىبالاك قىمى و محقق ظفر يولارندى يورركىن ؟

فكرىمىزده و قوللىرىمىزده بوتون اونلرك قدرىنى حس ايدىيورز...

*
**

» بىم اختصاصىمى حقوق ساحىسندى اولوب دوغرىودىن

هر نىسخىسندى ماركسىزمك اساس پرىنسىپلىرى تشرىخ ايدىمىك اولان مجموعه مىز بو نىسخىسندى بالذات قارل ماركسك يعنى ماركسىزمك مؤسسنىك لسانىدن بو طرز تلىك اساسلىرىنى نقل ايدىمىك بىز . آتىده نقل ايدىمىك بىز پارچه قارل ماركسك (۱۸۵۶) ده نشر ايتدىكى (اقتصاد سىياسىنىك تنقىدىنه دائر) اسمىلى ائىرىنىك مقدمه سى بىز . بو مقدمه ماركسىزمك اساس دوقتىرلىرىنى (همده) لىرى احتوا ايدرد .

قارل ماركسك بالذات كىندى قلمىدن آشانغى به نقل ايتدىمىك بىز پارچه مقدمه نىك هېسى ده كل بر قىسمى ، فقط مهم بر قىسمىدر . بوراده اقتصادى بىنىه ، استىحصال قوتلىرى ،

و معیشت شرطری اوزه‌رینه اساسلانیرکه بو شرائطك هیئت مجموعه‌سنة هه‌كل انكلیز و فرانسه مدققلرینه امتثالاً « بورژوا جمعیتی » تسمیه ایتشدی . بوجعیتك تحلیلانی ایسه « اقتصاد سیاسی » ده آرامق ایجاب ایده‌ر . « اقتصاد سیاسی » نك دها پارسده ایکن باشلادیغم تدقیق و مطالعه‌سنة ، موسیو کیزو بنم پارسدن احراجم حقنده امر ویرد کدنصکره بروکسل ددهوام ایتدم . بوتدقیقانك عقبنده واصل اولدیغم ایلک نتیجه‌لری ایسه شوفوموللرله خلاصه ایده‌بیلیرم که بونلر دها صکره‌کی تبعاتم ده بنم ایچون بر ایپ اوجی وظیفه‌سی کوردیلر :

کندی معشری یاشایشلری انساننده انسانلر ، بیریرلریله ایسته‌ر ایسته‌مز برطاقیم استحصال مناسبتلرینه کیریشیرلر . بو استحصال مناسبتلرینك شکلی او آن‌ده موجود اولان استحصال قوتلرینك (تخنیکا) نك درجه . سینه تابع‌در . بو استحصال مناسبتلرینك هیئت مجموعه‌سی جمعیتك اقتصادی بنیه‌سی تشکیل ایده‌ر . بواقصدی‌بنیه اوزه‌رنده ایسه حقوقی و سیاسی مؤسسهلر یوکسلیرلر . بویوکسه‌ان (فوقانی) مؤسسله‌لرده اجتماعی ادراک و شعورك دیگر مختلف شکلری توافق ایدرلر .

اجتماعی ، سیاسی ، خلاصه روحی حیات سیرلری ، مادی حیاتك استحصالی (یعنی معیشت) سیرینه کوره اولور . انسانلرک وارلیغی اونلرک شعوری ده‌کل ، بالعکس اجتماعی وارلیق اونلرک شعورلرینی شکلله‌شدریر (و تشکیل ایدر) .

جمعیتك مادی استحصال قوتلری معین بر انکشاف درجه‌سینه چاتجه آرتق داخلنده بولندقلری اجتماعی ، یاخود (حقوق-بیرله) مسلکی مناسبتلرله ضدواو یغونسز و وضعیه‌دوشه‌رلر . اجتماعی مناسبات نهایت ، استحصال قوتلر-ینك انکشافنه سائق اولمق شکلندن چیقارق ، مانع اولماق شکله انقلاب ایدرلر . (مثلاً زمانمزد قاپیتالیزمك داخلی ضدیتلرینك آرتق بالذات قاپیتالیزمك انکشافنه مانع کیلمه‌سی کی ...) ایشه او زمان

دوغریه اقتصادیات ایله علاقه‌دار ده‌کلدی . ۱۸۴۲ - ۳۳ سینه‌لرنده « راین چایتونخ » غزته‌سنگ محرری اولونجه ایلک دفعه اوله‌رق بعض مشکلات قارشوسنده قلدیم . منافع‌مادیه (و اقتصادیه) به‌متعلق بعض خصوصات حقنده بیان فکر ایتك مجبوریتنده بولوندم . بو صرده ، رهن حوالیسی مجلس عمومیسنگ اورمان و طوپراق ملکیتك انقسامی حقنده بر طاقم مقرراتی میدان چیقیوردی . دیگر طرفندن ده منسوب اولدیغم « رهن چایتونخ » غزته‌سی ایله پردزیدنت « فون‌شاپهر » آراسنده موزهل کویلور-ینك وضعیته دائر رسمی بر مناقشه جریان ایدیوردی . نهایت کمرک سائل و سربستی تجارت حقنده بر طاقم مناقشه‌لر دها واردی که بوتون بونلر بنم اقتصادی مسائل ایله اوغراشام ایچون ایلک سائق اولدیلر [*]

بوتدقیقات انساننده « دها‌ایلری بی کورمک آرزوسی ، بی اشیامک مطالعه‌سی حدودینی دها زیاده کینیشلندیر-مکه سوق ایتدی . بو صورتلده « رهن چایتونخ » غزته‌سنده کی یازیلرمده فرانسه سوسیالیزمك عکسی صداسی ضعیف بررنك فلسفی آلتنده عکس ایتمکه باشلادی . فقط یازیلرمده اووقنکی معلوماتمک فرانسه جریانلری حقنده کندی کندی معین بر استقامت‌تعین ایده‌بیلیمک ایچون غرکافی اولدیغی آچیقجه اعتراف ایتدم . بونك اوزرینه بنی تحریک ایدن شه‌هلری حل ایتك ایچون ایلک ایشم هه‌کلاک [کچن عصرک ایلک نصفنده یاشامش ایده آلدست بر آلمان فیلسوفیدر .] « فلسفه حقوق » نی یکدن تدقیق ایتك اولدی . بوتدقیقات بنی شو نتیجه‌یه ایصال ایتدیکه :

حکومت‌شکلری کی ، حقوقی مناسبتلرده نه‌کندی کندیلرینه ، نه‌ده فکرک « روحک عمومی انکشافی » ایله ایضاح ایدیه‌مزلر . بوتون بونلر مادی حیات

[*] استناداً سوبله‌یلم که کارل مارکس ۱۸۱۸ د رهن حظه‌سنده دوغدی . بوحوضه اوزمان ده‌شمدی اولدینی کی آلمانیا ک، ترقی ساحه‌سی و بحث اولونان مسائلک سربسته‌جه قونوشلدینی بر یردر .

ایده جک مادی شرائطك وجود بولماسندن صکره اورتایه سودولور .

معاصر بورژوا اصول استحصالی (بورژوا سرمایه دانی) اجتماعی استحصال سیرنده کی صوگ مدنیت شکلی عرض ایدر و بو ضدیت فردی ضدیت ده کل ، آیری آیری فردلرک اجتماعی حیاتندن دوغان و بو بوین بر ضدیتدر . لکن بورژوا جمعیتك داخلنده بو بوین و کنیشلهین استحصال قوتلری دیگر جهتندد . مقدر بر صورتده ینه بالذات بو ضدیتك حلی اسبابی آریورلر . قاپیتالیزم دنیلن بوشکل ضدیتك حلله ده آرتق بشریتك قبل تاریخی دوری نهایتنه ایرمش اولاجقدرد .

نافی
شوکت ثریا

اجتماعی انقلاب صفحه سی حلول ایدر . اقتصادی اساسك ده کیشمه سیله ایر کچ اونك اوزرینه اساسلانا اومعظم اجتماعی (فوفانی) مؤسسسه لرده یکی شکلله شمه لره معروض قالیورلر .

هیچ بر اجتماعی تشکل وعضو کندینه استنادگاه اولان استحصال قوتلرینك باشقا شکلله کیرمه سندن اول محو اولماز وهر اجتماعی مناسبتده آنجق جمعیتك ینه سنده اومناسبتك تولدینه خادم شرائطك وجود بولماسندن ویا وجود بولق سیرنده اولمه سندن صکره وجود بولور . بناء علیه انسانیت قارشوسنه دائماً حل ایده بیله جکی دعوالری وضع ایدر و قیصه برتدقیقه کورولور که هر دعوا آنجق کندی حلی امکاتی بخش

* | حرب عمومی یه قدر عمله بین المللرینك تاریخی | *

بونده بین المللک فعالیتك صنف مجادله سی زمینی اوزرنده جریان ایده جکی وهدفی سیاسی تحریکات ایله عمله صنفك اقتصادی قورتولوشنی تأمین ایتمک اولاجنی ایضاح ایدیلیوردی . پروله نایا آراسنده صتی برتسایندک لزومی بوتاریخی وثیقه ده شو جمله ایله افاد اولمقده در :

«ایشجیلرک قورتولوشنی ساده جه محلی ویاملی بر مسئله دکدر ؛ بالعکس بوشله ، بوتون مدنی ملتلی علاقه دار ایدر زیرا حلی اونلرک عملی ونظری تشریک مساعیسنه تابعدر .»

برنجی بین المللک قونفرانس لری . — ایشجیلرک بین الملل جمعیتی ۱۸۶۴ دن ۱۸۷۳ سنه سنه قدر پایدار اولدی . بومدت اثناسنده ۵ قونفره ۲ قونفرانس عقد ایتدی . ۱۸۶۵ ده بلجیقا حکومتك منع ایتمه سی بوزندن بروکلریرینه لوندرده ده ، ۱۸۶۶ ده جنواده ، ۱۸۶۷ ده لوزانده ، ۱۸۶۸ ده بروکسلده ، ۱۸۶۹ ده بالده ، ۱۸۷۱ ده لوندرده ، ۱۸۷۲ ده لاهیده : باقونین طرفدارلریله آکلاشه مامق دولایسیله ، افتراقك اوکنه لچمک ایچون

برنجی بین الملل

«بین الملل ایشجیلر جمعیتی» عنوانی طاشیان برنجی بین الملل ، عمله صنفی بین الملل برتشکله باغلامق ایچون پاییلان اوزون غیرتلك ، متعدد تشبثلرک نتیجه سیدر . دها اول «عادلر اتحادی» ، و بونی متعاقب «قومونیسترلر اتحادی» عینی مقصدله تأیس اولمشدی .

بین الملل رسماً ۲۸ ایلول ۱۸۶۴ تاریخنده لویدرده انکلیز ، فرانسر ، ایتالیان ، ایرلندا و آلمان عملهلری ممثلرینك اشتراکیله عقد اولنان راجتماعده تأیس ایتدی . بین الملل بر جمعیت تشکیکنه دأر قرانسز مرخصلری طرفندن ایلری سورولن تکلیف قبول ایدلدی . ونظاً منامه سی تنظیم ایتمک اوزره بر قومیه انتخاب اولندی . یکی تشکیلانك کشاد نطقی وموقت نظامنامه سی ، مجلس عمومیده اعضا اولان مارقس طرفندن تلمه آلدی ، بومتن مجلس عمومیده وبالاخره بین المللک ایلمق قونفره - سنده (۱۸۶۶) ده قبول ایدلدی . کشاد نطقی تمامیه قومونیسر بیاننامه سی روحند یازلمشدی .

سرعتله بویومه سی و تکامل ایتمه سیدر . یکی احتیاجلر اونک دار چرچیوونه صیغما یوردی ، و عمله حرکتی یکی حمله لری ایچون اونی قیرمغه مجبور اولمشدی .

ایکنجی بین الملل

برنجی بین الملل انحلال ایدر ایتز یکی بر تشکیلات وجوده کتیرمک ایچون مکرر تشبثلر یاسیلدی . فقط آجق ۱۸۸۹ ده پاس قونفره سی ائاسنده «احتمالیاتجیلر» له «جذیرلر» بر لرلیدن آیرلینی زمان بر مثبت نتیجه وارلدی . متعاقباً بروکسلده (۱۸۹۱) ، زوریمده (۱۸۹۳) ، لوندرده (۱۸۹۶) وپارسد (۱۹۰۰) قونفرلر عقد اولدی . بو صوک قونفرده ایکنجی بین الملک حقیقی تشکیلاتی قورولدی . قبول ایدیلن مقرراته نظراً بین الملله داخل اولق ایستین تشکیلاتلرک آئیده کی شرائطی حازاولمالری ایجاب ایدیوردی : «۱: سوسیالیزمک اساسلرینی - استحصال و مبادله واسطه لرینک اجتماعیلشدیرلمه سی، عمله صنفک بین الملل اتحاد و فعالیتنی ، اقتدار مقامک بر صنف پارتیسی حالنده تشکیلاتلارمیش پروله تاریا طرفندن ضبطنی - قبول ایتمک ، ۲: صنف مجادله سی اساسنی و سیاسی فعالیت لزومنی تصدیق ایتمک .

مرکزی بروکسلده بر بین الملل سوسیالیست بورو تشکیل ایدلمشدی . فقط بونک شبهلر اوزرنده هیچ بر نفوذی یوقدی . اساساً ایکنجی بین الملک وصفیمیزی مختلف اقسامی آراسنده بر آهنگ بولونماماسی و مرکزک ناظمق ایده جک قدرتدن محروم اولماسیدر .

ایکنجی بین الملک ایلک انکشاف دوره سی . — ۱۸۸۹ - ۱۹۰۴ سنلری آراسنده کچن زمان بین الملک انکشاف دوره سی عد اولنه ریلیر . زوریم و لوندره قونفرملری ، سوسیالیزم ایله آمارشیتلرک افتراقنی تأیید ایتمشدی . پارس و آمستردام قونفرملرنده (۱۹۰۴) نظارتلره داخل اولق مسئله سی اوزرنده شدتلی مناقشه لر جریان ایتدی . قبول ایدیلن مقرراتده ، بین الملله موجود ایکی ضد جریانک تأثیرنی حس اولتمقده در .

لاهی قونفره سی بین الملک لوندره دن ، نیورقه نقل اولتمسی قرار لاشیدردی . بو بین الملک اعدام حکمنی ویرمکه معادل ایدی بوندن صوکرکی قونفرملر ۱۸۷۳ ده جنواده ، ۱۸۷۴ ده بروکسلده ، انحلاله سیبیت ویردن باقونین طر- فدارنی فهدر راسیونلر طرفندن طوبلانمشدی .

مختلف قونفره مقرراتی آراسنده اک مهملری سندیه مسئله سی حقنده ، جنوا قونفره سنده (۱۸۶۶) ، فردی ملکیت و استحصال واسطه لرینک دولتشیدیرلمسی حقنده لوزان ، بروکسل و بال قونفرملرنده ؛ و حرب و قوعنده عمله لرک آلاجنی وضعیت حقنده بروکسلده اتحاد ایدلملردر . بوقرارلر ، بر طرفدن قومونیزم و قوللکتویرم طرفدارلری بر طرفندن ده تراد اونو نیست ایله رال فکر یانک و پرودون و باقونیندن ملهم فردی تجلیکک مروجلری آراسنده جریان ایدن چتین مناقشه لردن صوکرکی اتحاد ایدیله بیلمشدی . بونلرک قومونیزم بولی اوزرنده اهل ایدیله میه جک بر ترقی تشکیل ایتدکلری انکار اولنه ماز . سندیه اتحادلرینه متعلق اولان ته زلرده دینیلیورکه : « سندیه لرکندی غایه لرینه اوغون هر سیاسی و اجتماعی حرکت مظاهرت ایتک و پروله تاربانک فعال مجاهده لری اولق مجبور شد درلر . و نقل و مبادله واسطه لرینک ، و بوتون انحصارلی مؤسساتک دولتشیدیرلمه سی فردی ملکیت مسئله لری ده نهایت قو - لکسیستونیزم اساسانه کوره حل ایدلمشدی . اکثریت اراضینک و تحت لزمینک ده اجتماعیلشدیرلمه سی لهنده رأی ویرمشدی .

برنجی بین الملک تاریخی معناسی . — بالذات عملنه نک صنف مجادله نی ترویج ایدن و اجرا آتیه هر مملکتده عمله حرکتی جانلاندیران ایلک بین الملل اتحاد بودر . انکلترونک بویوک بورژوا غزنه سی ، تایمس بروکسل قونفره سندن ازل پک حقلی رطرزده « بو عمله حرکتیه تمائل برشی بولق ایچون ، خرسیتیانلق منشأ لرینه قدرتی قیقه لازمدر » دیدیکی زمان ، بو تشکیلاتک اهمیتنی لایقیله ادراک ایتمش بولنیوردی .

بوجهتک حوالنی موجب اولان سبب عمله حرکتک

قاونىكىنىڭ قىلمە آلدېنى مەن، ايكي تىمىل آرمە سەندە بىر
اوزلاشمە ماھىيەتتە. بومىنە نۇزۇر سۇسۇيالى دە موقرۇتەر،
بۇرۇرۇوا ادارەسى آلتىدە ھېچ بىر قانۇنەيە اشتراك
ايدە مەيە جىكلردىر؛ فقط فوق العادە حالاتىك مستىنا اولدىنى
قىدى بۇ دستورىك حىكمى ھېچە ايندىر مەكەدە.

فقط بۇ بىن الملىك ماھىيەتى مېدانە چىقارمىق ايجون
بىن الملىك سياستى بىر جەھان حربى احتمالى قارشىدە سەندە
آلدېنى وضعىتى تەدقيق ايتىم لازىمدر. باشلىجە شىعارى
« چارلە خىسۇمەت » ايدى. مەعارىز ايمپىريالىزىملىك
چارىشەق اوزرە بولۇدقلىرى بۇ دورىدە؛ بىر ىمومى
حربىك، ىمەلە تشكىلاتىك انكىشافىە حائل اولاجىنى نۇز
دقتە آلان بىن الملىك، حرب و ىسكىرىك ىلەيدارلىقى شىعار
ايدىنىشىدى. قونۇرە قىرلىرى حربىك سىرمەيە دارلىق
نۇظامىك بىر ضرورى نەتىجەسى اولدىنى، و حربە قارشى
اىك مۇثر مىجادلە سۇسۇيالىست تحرىكاتى اولدىنى قىد
ايدىيوردى. فقط تطبیق ايدىلە جىك اصوللردە، ايكىنجى
بىن الملىك اصلاحاتى و خىيالپرست تىمىلاتى كوزدە چارمىقەدە.
مثلاً لوندەرە (۱۸۹۶) و پارس (۱۹۰۰) قونۇرە لوندە
دائىمى اردولرىك العاسى، خىلق مىلىسلىرىنىك تشكىلى، حرب
اعلاندىن اول خىلقك رايىنە مىراجەت ايدىلەسى، و قىرارلىرى
ھەر دولت ايجون مطاع بىن الملىك بىر صلح مىھكىمە سەنىك
تاسىسى كى، ىمەلى قىمەتى اولمابان مطالب درمىيان ايدىلمىشدر.
بوتون بىرولە نارىيا مطالبى مىثللو بولرىك دە ىمەلە صنى، پارلمانلردە
اكثرىتى قازاندىنى زىمان تىھقىق ايدە جىكلرى ايلرى
سورولبوردى.

اىلگىنجى دورە. — ۱۹۰۴ — ۱۹۱۴ سەنەلى آراسىندە
ئەمپىريالىزىملىك كىتىدكە دەھاتەيدىكار برماھىت آليورلىر.
بىر طرفىدە بىن الملىك ىمەلە حرەكتى سىرەتە انكىشاف
ايدىيور. ايكىنجى بىن الملىك، حرب حقنەدە كى نۇقتە نۇزىرى مىتەد
دفعەلىر تىصرىخ ايتىدى. بىرولە نارىيانىك ىسكىرىككە ئەمپىريالىزمە
و ئەمپىريالىست حرەلرە قارشى، زوال بولماز خىصومتى
اعلان ايدىلى. بۇ بىھتدە بال قونۇرە سەنىك قىرارلىرى
مەھمدر:

« قونۇرە، بوتون مىلكىتىرىك ايشىجىلىرىنى، ئەمپىريالىست
سىرمەيە دارلەھە مىقابل، بىرولە نارىيانىك بىن الملىك تە اندىنى قارشى
قۇيىمە دعوت ايدىر.
خىلق كىتەلەلرىنىك، سىرمەيە دارلىق سىستىمىسىلەندىن مىنبەت
سەفاتى بىر حرەت بىرولە تشبىك آرتىدرا جىقنى حاكم صىفلرىك نۇزىدقتە
وضع ايدىر. حىكومەتلىر، بىر-بىھان حربىك سىبىيەت و بىرە جىكى
آفتلىرىك دوش-و-نىج سىر بىلە، ىمەلە صىفەندە مەدەش بىر غىلىان
و ىصىيان اوياندىر مەھە كافي كەلەجىكى تەقدىراتىمە مەكەدە اصىرار ايدە جىك
اولورلىر سە جانيانە برەنت ائرى كوسترىمىن اولاجىلردىر.
سىرمەيە درلىك مىنەقى برخاندانك كىزلى مەھەدەلرىك تطبیق ايجون
قىرداشلىرىنىك اوزرىنە سىلاح چىكمە بىر جىناتىت تىق ايدىرلى. »
فقط ھەر ئەمپىريالىست حربە قارشى صارىلىمىاز
بىر خىسۇمەت ابراز ايدىن بىن الملىك، حرب تەھلىكەسى
بىر طرفى ايتىمك ايجون نە كى و سائىطە مىراجەت ايدە جىكى آچىقە
سۇيەلە مىيوردى « استوتقارت قونۇرە سەندە دە اصلاحتا خىلق
حدودىنى آشمايان ىمومى برطاقم فىكلرلى ايلرى سورولبور،
مىبىت و قونۇرەت بىر خط حرەت تەئىت ايدىلمىيوردى.
بۇ قونۇرە دە، صول جىناھىك تىصدىقىلە اختىلالكار روحدە
بىر قىرارەدە اتخاذا اولنە بىلەمشدر:

« حرب اعلان ايدىلىكى تەقدىردە ىمەلە صنى و مەبەئىرى،
اولىك سىرەت خاتمانى تائىن ايجون دلالت ايتىكە بىوتون قونۇرەلە حربىك
دوغورە ىقنى اقصادى و سىياسى مىجراندىن بالا سەتەدە درىن خىلق
طبقاتى آراسىندە مىجرىكات اېمىفە و سىرمەيە دارلىق حاكمىتىنىك سىقوطنى
تسرىع ايتىكە مىجوردرلىر. »

صول جىناھ رەھبەرلىرىنىك نۇزىدە بۇ افادە، حربى
بىرولە نارىيا حاكمىتى ايجون اختىلالكار صىف مىجادلە سەنە
قلىب ايتىمك دىمەك ايدى. فقط وضعىتە حاكمى اولان
دار ذەئىتلى اصلاحتا جىللىرىك بۇطرزەدە حرەتە ھىچ نەتلىرى
بۇقدى. ئەمپىريالىست جەھان حربى قۇيىدىنى زىمان، بۇ
اكثرىت، قونۇرە لوندە قبول ايتىدىكى صىف مىجادلە-سى
اساسلىرىنى آياقلىر آلتىدە چىكىنەدى و تەھەداتنە خىيات
ايتىدى. بۇ خىيات ايكىنجى بىن الملىك اعدام حىكمە
مەادل ايدى.

اىلگىنجى بىن الملىك تارىخى مىناسى. —
ىمەلە صىفنىك مىخلىف مىلى تشكىللىرى آراسىندە برارتباط
نۇقتەسى اولمىقدىن باشقە بۇ بىن الملىك بىر مىناسى بۇقدىر.

له نین صیغه سی :

له نینك باش اوجنده ...

— « آرقاداشلر ! له نین ئولدی !... »

بوتون دونیاك بردن نفسی کسلیلر کبی بر شی اولدی . صانکه ده کزلر قره لری باصدیلر . صانکه ارض بردنبره حرکتندن قالدی . اوجی بوجاغی بولونمایان یوز میلیونلرجه انسانلق بر جمعیت صانکه بر آنده ، بر فسله تسلیم روح ایتدی .

— « آرقاداشلر ! له نین بیزی ده کل ، بیز له نینی یاراتدق ! له نینك شعوری بیزم دماغمزده یانیور . له نین اولدی ، فقط بیزی له نینك کوستردیکی یره اولاشدیراجق تاریخی سیر دورمادی ... »

بو قوجامان سالونده دهامی نفس آلانلر وار ؟ بو حریف نوکرسی دن نه لر صاحجالایور بویله ؟ ... قولاقلم آرتق بر شی ایشیده میور . بز بو سالونه کیره رکن بر دالناکی کیرمشدک ، ایشته شیمدی چیقارکن سورونه رک چیقیورز . ماتم مارشک نغمه لری صانکه ده میر باصقی لر کبی اوزده ریمزه دوکولیور :

« بوتون دنیا ایشجیلاری برله شکنز ! » شعاری اونوتولدی . ملی سوسیالیست فرقه لری « مدافعه ملیه » دستوری اطرافنده طوپالاندیلر و بویله جه ایکنجی بین الملل معنأ بیقلدی .

کله جک نسخه ده اوچنچی بین المللدن بحث ایدم جکزر .

۰ ۰ ۰

کانون ثانی ۲۲ دارالفنون اویقوسندن یانیور .. تحت الصفر (۲۵) درجه لك بر صوغوغی هر طرفه یایان روزکار ایکنه لری ، کوزه کورونمز یوری قلنجلر کبی قلور یفرله ایصیلان دائرله صوقولویور ، کنج ، آشین ، مفکوره لی یوزلرجه ، بیکلرجه کنج لر ، هر رنگی طاشیان و هر دیل دن سس و یره ن اوکنه دورولماز بر انسان سیلی ، یالکیز بو ئولکمه کورولن بر خیز ، بر نشئه ایله مردیونلردن ، آقپور ، کتبخانه لری ، درسخانه لری ، سالونلری دولدوریور . .

سوقاغه جیقپورم ، حرکت وجریان عادتاً طبیعتک قودورغانلغی بوغیور . قطبک نفسلرینی بورایه دوکن فورطنه لر ؛ قله لری ، سیرایلری ، فابریقالری ایله بوتون مملکتی کومهن قار داغلاری دورماق ایسته مه یین قلبلری نصل دوردورابیلیر .. اوجاقلر یاییور ، دارالفنونلر قایناور ، فابریقالر دودکارینی چالیورلر ، عسکرلر درسخانه لره قوشیورلر ، اختلالک موسقوواسی یاشیور .. جانلانیور ..

عینی زمانده او وقتکی عمله حرکتک ضعیفی ، اونک اوزرنده اجرای تأثیر ایدیوردی . نه مپریالیزمک انکشافی قارشیسنده عمله صنفی عاجز بر وضعیته ایدی . اونک بین الملل جهازلری ده ، نه مپریلیزمه قارشی ، اقتدارلی ضبط ایتمک ایچون مجادله ایدن اختلالجی بر قوت اوله رق کوکس کرمک امکانه مالک دکلدی . حرب عمومی باشلانجه :

« قىزغىن كۈنىش آلتىندە زىنجىرلىك اوموزلىرىنى ياقار كىن ،
« جىلادىكە حقارتىلە كۈلەردىك...
« حياتىكى ظلم آلتىندە ايكەلەين بشىرىتە ويردىك ...
« »

فورظىنىڭ ، آچىلىق ، عىسكى انقلابە ، عقلە ،
خىيالە كىز . دىشتىلىك ىدى يىلدەر بر تۈبى قىمىلدا تامادىنى
موسىقوا ، بوكون سانكە يىردىن اوينادى ، چاناجاق
ير ارييور .
بوكون موسىقواو آياقدە ... بوكون عالم باشقە بر
فورظىنىلە چالقالا نيور . فابرىقالردورمىش ، مەكتىبلەر ، قىشلەر
بوشالمىش ، كۈيۈلۈر قەلبەلەرنى بىراقشلىر ، موسىقواو دىكە بوكون محشر
وار ، موسىقواو بوكون طاشيور . اوطوموبىللەر اۆزىليور ،
تراموايلر چىكەنىيور ، بىنلر آياق آلتىندە قالىيورلار كى
برشيلر اولويور ، سانكە بوتون جادەلر كىرى ، كىرى
آچىليورلار . بىتمىز ، تۈكەنمىز قار دالغەلر بوقىپ قىزىل
مەلىكتىك اوزرىنە دىھا دۈشمەند ارييور . سوقاقلر ،
جادەلر ، قىزىل بايراق دىكەلرلە دالغە ، دالغە دالغەلا .
نيورلر ، ھەر قىزىل شىكلىك اطرافىندە سىياھ بر چىچۈە وار .
داملىردىن ، ئىچىرەلدىن ، بالقونلردىن اطرافلىرى سىياھلى
طوب طوب قىزىل قوماشلر آچىليور . طيارەلر سوزوليور ،
سواريلر شاھلانىيور ، تانلار خوموردانىيورلر ، آياقلىرى
باصاجق ىر بولماق اىچون دىشلرىنى غىجىرىداتان قىزىل
اردو عسكىرلىرى ، مەغلرلىرىنىڭ اوستىندە كى قىزىل يىلدەلرلىك
اطرافى سىياھ بر چىزىكى اىلە چۈيرمىشلر . . بو دىكەز
دورمىيور يىندە . . بو دىكەز كىتىدەكە قابارىيور ...

كىچە ... قىش صىغىلىرىنى صىقلاشدىرييور . صغوق
تحت اصفر (۳۵) ... قاراللىق ، مەھش و كۈرۈلمەش بر
كىچە ... يۈز موملىق ، بىش يۈز موملىق ، بىك موملىق
الكتىرىق لامبالرى ، برر جەنم آغىزىنى آكدىران
پروژوكتورلر بو كىچە ئولو كۈزو كى ايشىلىدىيورلر ...

بويۇك اوپەرا اطرافى ، سانترال ميدانى ، اسكىدن اصىلار .
دىكان قلوبى اولان شىمدىكى (اىكنىچى عملە برلىكى اۈى)
نىك اۈكى كىچەك قودورمىش قارا كىنى وتىپىسى آلتىندە
كىتىدەكە طاشان وخوموردانان نسان دالغەلرلە دولوييور .
لەنىنى بواۋە كىتىردىلر ، شىمدى لەنىن بورادە اويوييور .
برزمان سرخوش وسىفە روس اصىلزادەلرلەنىك قومار
وعشرت نەزەرلەلە صارىيلان (ستونلى سالون) بو كىچە
بىز كەبە مىزدىر . بىز ، آرتق ياشامايان ، آرتق حياتە
كۈزلىرىنى قايايان اوستامىزى كۈرمىكە كلىك . بومىدانى
بىزىلىرىز . بونىك بالقونىدىن لەنىن بىزە خطاب ابدردى .
بوصالونىك كرىسىندىن لەنىن ھەكسە ھىچ كىمىسەنىك
بىلمەيدىكى شىنراۈ كىرەتيردى . بىز لەنىنى دىكلردىك . لەنىن
بىزە كۈلر ، بىزە سويلر ، بىزە امىد و ھىجان وىريردى .
بىر سبورغ وخارقووق قاپىلرندە عىكس انقلاب طوپلىرى
باطلار كىن ، سىپرىدان كىن وحشى آقەن موسىقواو سىپىرلىنە
دايانىركىن ، بوتون وولغا بويلىرى اوتوز مىليون انسانىك
بر آندە جان چىكىشىدىكى مەظم بر قىبرىستانە بىكزەركىن ،
بوتون موسىقواو پرولەتەرىياسى بومىدانە طوپلانير ، آچ ،
چىپلاق وىرىشان كلىر ، زندە ، امىدوار وعەھدىچان ايدەردىك
كىدەردى .

بو كىچە بوتون بويىرلر ، بوتون موسىقواو ، قىزىل
وسىياھ بر سىلە بىكزىيور . اوجسىز ، بوجاقسىز انسان
صەردلىرى صۈكى كۈرۈنمىز يوقلىقلەرە قدر اوزانىيورلر .
ھەكس صىرەسىنى بىكلىيور . بىنا عظمى واسراران كىزىر خانە
كى طابور بوشالىيور . اوتوز بىش درجەك موسىقواو
صوغۇغى آلتىندە اون دىقىقە بىلە طورامايان انسانلر بو كىچە
بورادە ساعىتلەرە بىكلىيورلر . صىباح كىن آقشامە ، آقشام
كىن صىباحە قدر دورمىيور . چوققىلر قادىنلىك ، قادىنلر
اختىيارلىك ، اختىيارلر كىنچىلرەك وبوتون موسىقواو ،
وبوتون پرولەتارىا بر بىرىنىڭ قولنە دايانيور .
ايشتە لەنىن ... سالونە كىرەركىن دىزلرم بو كۈلۈر ،
ھىجام قدرىتى وانتظامىنى غىب ايدىر كى برشى اولدى .

بیزاونك صارارمئو آرتق ئولو آلتئده صانكى يكي دوغان
بر كوش نوري كوربيورز ؟

سيريادن ، قاليفورنيايه ، ترانسواله ، آووستراليا
معدنلرينه قادار هر عمله يوردئده عيسى نك و مريمك تصوير-
لري يرينه ارتق اونك رسملري قائم اولويور . قاربات
وبالقان كويليلري اوكا « ناش له نين - بيزم له نين » دييورلر .
سيجليا چفتيجيلري « سان له نينو - عزيز له نين » نك رسمى
كو كسلرنده طاشيورلر . هندستانده اونك اسمى پيغمبران
صيره سنده صايليور . چين ده « له نين قونغو چيوسى دن
صكره كلن اك بويوك آدم در ! » دينليور . اك وحشى
واك قودورتان دشمنلري بيله اوكا آتاجق افترا بولاميورلر .
سالون دن چيقيورم . صوغوق آرتق ترمومترولرك
قيد ايده ميه چكى بر نقطه يه ياقلاشيور . الكتريق ضيالري
بيله صانكه لامبالرنده دوشملر كچي .. صباح ياقلاشيور ،
فورطنه اوغولدايور ، قار صانكه بوشانان برده كز كچي
شهرى يوتماغه چالشيور . فقط آياقده ... بيكلرجه ،
يوز بيكلرجه قادين ، ارلك ، آرتق كنديلرن دن آيريلان
« له نين يولداش » ك باش اوچنده كوز ياشى دوكمك ويمين
ايتمك ايچون سانترال ميدانى اطرافنده معظم ، زنده و ذى حيات
قايناشيورلر ، بكليورلر

شاذبه صبيح

فقط اطرافنده كيلره داياندم ، قيرمزي - سياه بر هوا
و كوز قماشدير ييچي بر الكتريق ياغموري آلتئده له نين
تابوتئده اويويور ...

بوتون بوانسان دالغملري نهيه بو اولونك اطرافنده
آقيورلر ؟ نيچون بوكون انقلابي عالمك قايي بوسالونك
هواسيله چا پيور ؟ نيچون اك بويوك غالبلك وقهرمانلك
جنازه لري ارقه سنده ژاندارمارلردو كه دوكه خاقي سور-
كلرلر كن بو حليم ومتواضع اختيارك تابوتى اطرافنده
هر كس ، بويله صميمي كوزياشلى دو كيور ؟ نيچون
(رهن) ده بر بريني بوغازلايان فرانسز و آلمان عمله سى ،
ازمير اطرافنده غيرتلاغ غيرتلاغه كلن تورك و روم
كنجلى ، بالقانلرده بر ينك قاسه صوصايانلر ، آوروپاده ،
آسياده ، آفريقاده ؟ هندده ، چين ده .. وحشى شو-
و . نيزمك آتشيله يانان هررك و هرديل دن انسانلر بو
يازاش عمرئنده بر نورشون آتمامش فيلسوفك سسنى
دويويجه هپ آل اله ويرديلر ؟ نيچون بن ؛ ده ها دون
استانبولك قفسلى ارقاسنده اويوقلايان بر كنج تورك
قيزى ايكن ، بوكون بويانچي آدامك جنازه سى باشنده
كوزياشلى طوتامبيورم ؟ بواسرار انكيز اختيارك آلتئده
قايناشمايان قانلري بر برينه قاينانان ، آكلاشمايان ديلمه لري
بر برلرينه آكلتان نصل بر آفسون واردي ؟ نه ايچون

روسبه ده كي مسلمان قادينلرينك اجتماعى وضعيتلرينه اجمالى بر نظر :

« ۱ »

- آ — توركستان ، بخارا ، خيوه ، شمالى قافقاسيه .
 - ب — آذربايجانك مركزى صنايع شهرلى .
 - ج — قيرعيز صحرالري .
 - د — قريم تاتارلري
 - ه — وولقا بويى تاتار و باشقدلري
- بونلردن برنجى غروپ اسكى مسلمان فهاوداليزم

روسبه ده كي مسلمان قادينلرينك وضعيتنى عموميتله كوز
او كنه كتيره بيلمك ايچون مختلف مليتلردن متشكل اولان
بوكتله يى مختلف غروبلره ، منطقه لره آيرمق لازمدر .
چونكه ۲۵ مليونلق بوكتله نك اقتصادى واجتماعى
تكامل درجه سى هر يرده و هر ملتده عين اوليوب آيرى
آيريدر . بوكا بناء شوطر زده بر تقسيم يابه بيليرز :

مدینتی پک دریندن یشامش واونک آناریله پک یقیندن ارتباط کسب ایتمش اولدینی ایچون وبونی متعاقب اجتماعی یکیلیکله احداث ایده جک اقتصادی انقلاب دورہ سی کچیره مامش اولدیندن دینی تعصب و جهالت شدتله حکم فرمادر. قادینک حیاتی دخی طبیعتیله بوشراطه تابدر. بوغروب اهالی آراسنده ایلك تجمدت آدمیری ۱۹۰۵ انقلاب سنه لرندہ آنجق بر او یقوده کورولن رؤیا کی پک ابتدائی برباشلانغیج حالنده اولمش، وجدی تجمدات حرکاتی آنجق ۱۹۱۷ انقلابندن سوکره باشلامشدر. هیئت اجتماعیة نك عمومی ایچون بو قادار کچ باشلامش اولان یکیلک حرکاتی، طبیعتیله عصر لرحه اسارتده قالان دینی تعصبک و عنعناتک دیر اشکجه سی آلتنده ازیلن قادینلره بردن بره تأثیر ایده مزیدی. قادینلره تأثیر ایتدیکی تقدیرده بیلله هیئت اجتماعیة نك عطالتی بردن بره بونلره کنیش بر حرکت قبوسی آچامازدی. بوکا بناء تورکستان بخارا، خبوه و شمالی قفقاسیه قادینلری آراسنده کی حرکاتی بز هنوز باشلانغیج حالنده کوریپورز. و بو باشلانغیجک تکامل وانکشافی ایچون ده دهاک پک چوق انککله موجوددر.

ب غروپنه یعنی آذربایجانک صنایع مرکزلی اولان بویوک شهرلرینه کلنجه : اوراده ۱۹ نجی عصرک صوک دورلرندن اعتباراً اقتصادی انقلاب وضایعک انکشافی کندیسفی قوتله حسن ایتدیرمش، شهر اهالیسندہ صنفی تضادلر اولدجه انکشاف ایتمشدر. کوچوک بورژوایا و بوکا مقابل پروله تاریا صنفلی بارز بر صورتده تشکل ایتمشدر. آذربایجانک صنایع مرکزلرندن بالخاصه باکونک پروله تاریا سی قفقاسیه نك انقلاب حرکاتندہ اسکیدن بری مهم رول اوینایه کلدیکی معلومدر. فقط بو حرکات آذربایجانک قادینلری اوزرندہ چوق کچ تأثیرینی کوستره بیلمشدر. « ۱۹۱۷ » انقلابندن اول آذربایجان قادینلری آراسنده بالخاصه بورژووا صنفنه منسوب قادین قیزلر آراسنده یکیلک حرکاتی

ومعارفه دوغرو حرکات وقوع بولمشدی. بوندن طولایی یرلی آذربایجان بورژووازیسندن از چوق منور قادینلره راست کلک ممکندی. فقط بونلر هنوز سیاسی حیاته تماماً آتیلما مشلردی. ۱۹۱۷ انقلابندن صکره آذربایجان پروتاریا حرکاتنه بویوک بر میدان آچیلمش، عمومی پروله تاریا حرکاتپله ایشجی و کندی امکیلک کچین قادینلر آراسنده انتباه دخی حاصل اولمشدر. بواتباه صوک ایکی سنه ظرفندہ بالخاصه انکشاف ایدرک آذربایجان قادینلری سیاسی حیاته اشتراک قدر یوکسکتمکدهدر. آذربایجان کویلرینک وضعیتی تورکستان و شمالی قفقاسیه کویلرندن فرقلی دکلسده، شعور لاشمش پروله تاریا آرقه سنده یورویهن شهر قادینلری، آرقه سندن دخی آذربایجانک کندی قادینلری حرکت کلمکدهدر. بناء علیه روسیه داخلمده کی مسلمان خلقلرک جنوب آقاسی آراسنده الکجدی قادینلر حرکاتنه بز آذربایجانده تصادف ایدیپورز. آذربایجان مطبوعاتندن آکلادیغمزہ کوره، اکثری شهرلرندن باشقه شک، آغداش و سائر قضا مرکز لرندہ قادینلر شعبه سی آچیلمش، بوراده قادینلر سوزده دکل، حقیقتده اوز حقوقلرینه مالک، بوتون ازکک آرقداشلریله هم حقوق اولمشلر، قورولتا یلرده کرسی خطابته چیقپور، معارف و مطبوعات عالمندہ فعالیتلری کورولپور، قورولتایلرندہ قادین عضولر بولونیور. ۱۹۲۴ سنه سنده آذربایجان شورالر قورولتاینک آذربایجان مرکزی اجرائیه قومیتہ سی سچیلرندہ هیئت اداره یه قادینلرندہ انتخاب ایدیپور.

بوتون بوشورالر روسیه سنده یاشایان مسلمان قادینلرینک بوکونکی وضعیتی زه چوق کوزهل کوستریپورکه شورالر اداره سی قادینلره وعد ایتدیکی حقوق، مطبوعاتده قورولتایلرندہ، هیئت اداره سچکیلرندہ، اقتصادی و سیاسی ساحه لرندہ اونلرک اشتراء حققی تام معنا سیله ویرمش، و سوزده دکل حقیقتده اونلری ارککلرندن آری وایش یاپاماز، کندیلرندن برشی بکلنه مزکی

(زنجیرلی قوللره)

ای ایشیجی : قوللرکده حالامی باصلی زنجیر ؟
 حالامی ، چوکن کوكسك درین بردرد یوواسی ؟
 حالامی ، آللرکده شکل آلان توفك ، دمیر ،
 بینکده پاتلایان بر فلاکت قاصیرغهی ؟ !

اوموزلرکده ارضك بوتون قهری ، ذلتی :
 کوزوکده هرکون ألم ، کوكسکده هپ ایکلیتی !
 یتر ، ای ایشیجی آرتیق ! قیورانما ، دوغرول ، یتر !
 یتر ، بیر ضربه ، ییق شوسفیل مدنیقی ! ...

قوللکدن قوت آلسین ، حانلانسین برر ، برر
 قیورانان فضیلتلر ، ثولن عشق افسانه سی !
 یوکسه لسین خرابه لر اوستندن ، آرتیق یتر ،
 قیرباجله صوصدورولان ، بوغولان انسان سسی ! ...

۱۵ نیسان ۹۲۴

طغرل وجدی

اولقار اورتولری بیرتمش ، حیات ساحه سنه آتیلمش ،
 انسانلق حقوقنه مالک ، تیاترولره ، صحنه لره اشتراك
 ایدیور ، بزمده بویله شورالر روسیه سنده انسان کبی
 یشایان قادینلره مالک اولیشمیزی کندیمز ایچون بویوک
 برده یختلق تلقی ایتلی یز وقادینلق قورتولوشی یولنده اولنری
 اورنك آلمی یز یشاسون شورالر روسیه سنك حر ، سربست
 فعال مسلمان قادینلری .

فوزیه

تلقی ایتماش ، وقادینلرده کندیلرینک قابلیتلیخی ، استعداد
 دلرینی ، ایش یاپه یلیر انسانلر اولدقلرینی فعلاً اثبات
 ایتشلردر . شورالرحا کیمتدن اول آذربایجان ، تاتارستان ،
 بخارا وتورکستانده ده قادینلر طبقی شمعی بزده اولدینی
 کبی خوجه وموللا قورقوسندن تیاتروییه کیتمکدن
 چکینیر ، صحنه یه چیقاماز ، قالین پرده لرله اورتولوردی .
 فقط شورالر حکومتی زماننده ، قره اورتولر آلتنده
 ایگله ین روسیه مسلمان قادینلری درت بش سنه دنبری

— تاریخی ماتریالیزم —

۲

موافق محیط تدارك ایلیه جك اولورسه بزه اکثریتله واقع اولدینی کبی بو قفله هلاک اولور . فقط موافق محیط موجود اولونجه اوزمان هان قفله آراسنده برایش بولومی ، بر استحصال فعالیتی باشلار . بر قسم خلق نازلرده مشغول اولور، دیگر قسمی اوایشلرینه باقار، سوردرلره ، صنعتله تجارتله مشغول اولانلر کورولمکه بانلار ، یعنی بر معاشرت سیستمی تأسس ایدر . شو حالده بر معاشرت سیستمک اک بیوک علامتی هرشدن اول متقابل استحصال علاقہسی وسی عملدر . لسان ، اعتقادات علوم ، خلاصه هر نوع اجتماعی تأسیسات آرتق بو معاشرت سیستمک ایچندن واکا اویغون اولارق دوغار . یالکز بوراده شو دقیقه بی ده اهل ایتهمک لازمدر . مثلاً : بر حیوان جمعیتی غداسنی طبیعتدن دوغریدن دوغریه آلیر . حیوانک آلتلری ؛ قوللری ، دیشلری ، طیرناقلریدر . حالبوکه انسانده بو ابتدائی عضولر اوزامش ، کنیشله مش ، انکشاف ایتش ، آلات استحصالیه حالی آمش درلر . ابتداری طاشدن ، دکنک دن اوقدن ، صاپاندن عبارت اولان بولات بو کون جیم ما کنه لر ، تراقتورلر ، الکتریق تأیساتی حاله گلش درلر . اوله که بو کونکی جمعیتده انسانک طبیعی استحصال عضولری ضموده اوغرامش کبی دیر . بو کونکی عیتده طبیعت ایله جمعیت آره سنده کی تماس ومناسبت واسطه لری آلات استحصالیه یعنی ما کنه لر ، آلتلر در . جمعیتک اقتصادی شکلی یعنی بنیه سی ده بو آلات استحصالیه مک شکله ودرجه سته کوره تعین ایدر .

« آل ده کره نی ، باشده سوزه ردن اولمق اوزره

« جمعیتده محیط راستحصال مناسبتلری »

کچن بچنده جمعیتک نصل بر سیستم اولدینی ایضاح ایتدک . شیمدی بو سیستمک داخلنده یاشادینی وسط ، یعنی محیط (طبیعت) ایله اولان مناسبتلری کوردم . عینی زمانده جمعیتک بالذات کندی ایچریسنده کی اساس فعالیتلری تدقیق ایدم .

کچن بچنده بر آری قووانی مثال اولارق آلمشوق . بر آری قووانی بر زمان کلیر که کندی ایچریسندن بر قسم آریلری اخراج ایدر . یعنی آری اوغول ویریر . بو اوغول کندیسی ایچین یکی بر یورد تدارک ایتهدن اول بر آغاج دالنده طویلانیر . بو طویلانمش آری ییغنی ایله قووان آراسنده بیوک بر فرق زادر . آری قووانی داخلنده منتظم بر توزیع عمل ، یعنی اعضایی آراسنده قارشیلقلی استحصال مناسبتلری بولان بر معاشرت سیستمی ، یعنی بر جمعیتدر . حالبوکه بر آغابک داله آصیلمش (اوغول) آرالنده هیچ بر معین سعی مناسبتلری بولمیان بر آریلر کومه سندن باشقه بر شی دکلدر . فقط نه وقت که بو اوغول یکی بر یورد بولاجق یعنی یکی بر محیطه اویاجق اوزمان اوراده یکی بر معاشرت سیستمی دوغمه باشلا یاجق . یعنی آری جمعیتی میدانه کله جک و (بال) استحصالی باشلا یاجق .

بو مثالی انسانلرک ایچریسندن بولایلیرز : بر مهاجر قفله سنک نه اولدینی هرکس بیلیر . واپورلر در ، لیمانلر در بوللر دره باریندیریلان بر مهاجر قفله سی طبقی هنوز برلشمه مش بر آری اوغولی کبی دهاها بر جمعیت حالنده دکلدر . بو قفله مک بر جمعیت حاله انقلابی ایچین کندیلرینی یاشانه جق بر محیطه احتیاج زادر . بویله بر

دره بکک جمعیتی، تجار ده کیرمنی ایسه باشد فابریقا تور اولق اوزره سرمایه دارلق جمعیتی ویریر »
بویجی بر آزاها تدقیق ایدلم :

- جمعیتک اسکلتی اقتصادیان تشکیل اندر -
هرکون هر آغزده جمعیتک اینچده ؛ بر اقتصادیانک اهمیت تکرار ایدیلر دورور . فقط بوتون هرکس کندی منفعتنه وکندی آلتنه کوره بر معنا چیقاریر . بر سرمایه داره کوره جمعیتده و اقتصادیات دینلنجه ؛ سرمایه نک حاکمیتی ، عمله صنفک داغینقلنی و تشکیلا - تسزلی ، مجلسدره قانونلرک ، مسجدرده ، جمعیتدره تیارولرده خلقک ، مکتبلرده چوجقلرک ، اوردوده عسکرک سرمایه بی، سربستی تجارتی ، استثمار محافظه وادامه ایدجک بر صورتده حاضر لایلماری دیمکدر .
مع مافیله بز بوراده ساده جه جمعیتک اقتصادی بنیه سی موضوع بحث ایتک ایسته یورز .

اک ابتدائی بر جمعیت شکلیدن مثلا آوجیلقدن ، کوچیه لکدن طوتوکزده زمانمزک بخار والکتریق قوتلریله یاشایان اک متکامل شهرلرینه قادر بوتون جمعیت شکلرینی تدقیق ایدرسه کز کوره جکسکزرکه بومعاشرت سیستملرینک هپسند حرت و مدنیت مؤسسملریله جمعیتک اسکلتی یعنی آلات استحصالیه آراسنده درین بر مناسبت واردر . اولا کمیت اعتباریله جمعیتک حدودی بو آلات استحصالیه نک و بولک دوغوردینی توزیع عمل و مبادله نک درجه سنه تابع در . مارقسیت بر اجتماعیاتجی عینی بر محیط اوزرنده ساده جه وسائط استحصالیه نک انکشاف ایتمه سیله نه مقدار آدم یاشایا بیلدیکنی شویله تثبیت ایدیور :

میل مرایی برده

- ۱ « اک ابتدائی آوجیق دورنده ۱ کشی یاشایا بیلور
- ۱ « متکامل آوجیق و ابتدائی زراعت ۱۰ »
- ۱ « زراعت درونده ۶۰-۴۰ »
- ۱ « متکامل ضایع و بخار درونده ۲۵۰ »

بوکونک یوکسک حرثی، صنایع نفسه سی ، لسانی،

معاشرتی بوکونک کنیش و کشف جمعیتک محصولدر . بوکونک کنیش و کشف جمعیتی ایسه زمانمزده کی مترقی و متکامل آلات استحصالیه یعنی فابریقالر معدنلر ، وسائط مناقله و مخاربه اوزرینه طوبلانمشدر .
مثلا ؛ انکلتربی بین الملل مناسباتندن تجرید ایدلم . اوراده کی هر نوع ماکنه یه ، بخار والکتریق عائد شیرلی نزع ایدلم . انکلتربه در حال اون آلتنجی عصرک انکلتربه سی اولور . فضله نفوس اولور شهرلیر کویلر چکیلرلر ، قاردیف ، مانچستر ، غلاوسقوو کبی شهرلر در حال سوزرلر ، فابریقالر یینه شاتولر جانلانیر ، پرنس دوغال فوتبول اویونلرندن واز کچهرک میچ تعلیملرینه کیریشیر وشاعرلر قرالره مدحیه یازماغه باشلارلر .
بناء علیه بز، یعنی مارقسیمستر ، قارل مارقسک وله نیک ایزلرندن یوروینلر جمعیت بشریه دینلیدیکی زمان دوغروندن دوغرویه بر استحصال سیستمی آکلا یورز . بو جمعیتک انکشافی دینلیدیکی زمان ایسه دوغروندن دوغرویه آلات استحصالیه نک انکشافی قصد ایدیورز . هر دورده جمعیتک داخلی بنیه سنک یعنی جمعیت داخلنده انسانلر وصفلر آراسنده کی مناسباتک باشقه باشقه اولمسنده یه بو سبب ایله ایضاح ایدیورز . مثلا دیورز که :

ابتدئی آوجیلق و وحشت دورده لرنده آلات استحصالیه انکشافه باشلانجه یعنی طاشک یینه صاپان ، صوبانک یینه اوق ویای قائم اولونجه فضله استحصال باشلادی . جمعیت کنیشه دی ، آوجیلق اولا اُسارت بالاخره دره بکک دورینه انقلاب ایتدی . قرون وسطی ده کی بو دره بکک جمعیتندن بین الملل مبادله نک کنیشه مسی بخار ماکینه لرینک ایجادیه سرمایه دارلق دوغدی ، ملکیت شخصیه باش کوستردی نهایت زمانمزده حاکم اولان (ایمپریالیزم) دیدیکه زبانکرلرک و پاره نک حاکمیتی دوری چیقدی . فقط بو دورده ده آلات استحصالیه او قادر کنیشه دی ، او قادر انکشاف ایتدی که ؛ آرتق قاپینالیزمک ملکیت شخصیه چرچیوه سنه صیغاماز

يرينه اجتماعى نظام و آهنگك حكمران اولدينى بر جمعيت منجر اولاجق در .

بو اجتماعى بر قدر ، تاريخى بر ضرورتدر .

حقيقى بويوكك وقهرمانلق بوتاريخى ضرورتلرك ادراك واحاطه ايديلهيلمهسى در .

ايشته جمعيتى بويله ماتهرياليست بر كوزله ، يعنى اولدينى كچي كوردن وتدقيق ايدن مارقيسيتر، شمى آوروپانك وبوتون بينالملل نظام اجتماعى نك عرض ايتديكى معظم ضرورى اقراض منظرهسى او كنده قطعياً آيشوب قالميورلر، دوندن بوكونى خبر ويردكارى كچي، بوكون دن ده يارى تيشير ايديلهيلمورلر. برانقراض منظرهسى قارشوسنده، بر ددو غوش لوحهسى سچيورلر. بورژوازى جمعيتك، علمك، آخلاقياتك، اعتقاداتك، تام وشامل افلاس وترديسى او كنده يكي عالمك نورينه، علمنه، حقيقتنه، آهنگنه وانتظامنه ترجمان اوليورلر.

شاذيه صبيحه

- ١٩٢٤ حزينان -

اولدى. بوكونك قانونلى، نظاملى ، سياسى واجتماعى شكللى انسانيتك داهافضله ايلرلهمى ايچين بر آنكل اولغه باشلاديلر . او زمان جمعيت بشريه نك داهايكى بر جمعيت انقلابى ايچين ضرورى اولان. (كهلك آغريلرى) باشلادى . حربلر، اختلالر، سياسى وفكرى عصيانلر ميدان آلدى. او كچه حاكم اولان صنفله يعنى بورژوازى (سرمايه دار) صنفيله بويكى دونياني ياراتاجاق اولان صنف ، بروله تريا (يعنى ايشجيلر صنفى) قارشى قارشى به كلديلر. «فاشيستلر، قومونيستلر قوغلامغه باشلاديلر، فقط بر كچن دقيقه نك نصل بر داهافضله عودتنه امكان يوقسه بر دفعه تاريخى حياتى ياشامش و آرتق افلاس ايتمش بر حاكيتك ده اويلهجه تكرر كنجله شديرمهسى ممكن ده كلدر .

دره بلكك بالضروره قاپيتاليزمه (سرمايه دارلغه) منجر اولدينى كچي ، قاپيتاليزم ده بالضروره دها يكي بر جمعيت، مثلاً ملكيت شخصيه يرينه، ملكيت اجتماعيه نك، حربلر ، بحرانلر ، آناشى ، فكرى واجتماعى سفالتر

بورژوا جمعيتى و صنعت

شيله دكل .. بوخيال احتياجنى بوكون فطوغرافيا و سينه ما توغراف تسكين ايديور . صنعتك انحطاطى فطوغرافيك كشفيله باشلار . بوشكه صنعت، مخبرلك وظيفه سنى غيب ايديوردى . كنجلك بوتون مهم رومانيتك تحصيلى سينه مازاله ايدى جك ، اوراده عشق ، احتراضى ، مجهوله متوجه جهللى ، طبيعت دوغوسنى غميه به كافى برغدا بولور . كونك حادثاته علاقه دار اولانلر، تاريخى دبدبه وطنه لرى سونلرده باره لرى بوش يره صرف ايتزلر ! سينه ماده خنك پرستش ايتديكى رجالى ، مشهور بر شقبي، ژيمنتىق ماچلرني، سنه دوريه ماسملرني قهرمان غازيلرمنى كورمك قالمدر . خلاصه اوراده هرشى موجوددر . هندنبورغك مدهش و آجيقلى چهره سى ، انسال آتیه ايچون هيچ بر « رامبراند » هيچ بر دورره طرفندن حفظ ايله مشدر . ده مسه بك عضلاتى تبديت ايدى جك برميكل آنژه ماللك دكلز . فقط فيلم بزه آلپ داغلى نك حشمتى ارايه ايدر . بونلرك، صنعتك روحنى تشكيل ايتديكى اعتراضى ايلرى سوروله بيلير . دنيله بيلير ، كه صنعتده، روحدن نشأت ايدن

تضادلرله دولو اولان وهر كسك هر كسه قارشى شديد مجادله سى ايله كچن، ايچنده ياشا ديمغز دور ، طبيعتيله بر برينه شدتله هجوم ايدن ضد صنعت جريالرى ده عرض ايدر . « منهيچ » صنعتكارلردن « حقه بازلق » طرفدارلر نه قدر بوتون كوچوك بر نشه لى خلق كتله سى قاينا شير، جابالار . فقط بوراده بر عفونت و فورچه لرى و پركارلرى قيرمغه منجر اولاييله جك بر جدال موجوددر . تحريكات، ره قلام ، كورولتى پانيردى ، قدره رضا و انسان قاجقنلنى ، فردى تنوعلر ، آقاده مى صنفلر نه وارنجه به قدر حلول ايديور . جمعيتك اك رقيق سيكپلرلى اولان صنعتكارلر بوكون نره ده و ناصل ظهور ايديورلر . زمانزده اولدينى قدر صنعته خصم هيچ بر دور اولما شدر . وسطى درجه ده اولان انسانلرك صنعتسز ياشايه بيله جكلرى قبول ايدلم . فقط بو آشكاردر كه وسطى انسانده هر حالده بر « خيال آجلى » واردر . بو آجلى بوكون ، شيميدى به قدر كوروله مش بر مبدوليتله تطمين ايديلور ، فقط بزم عموميت اوزره « صنعت » تسميه ايتديكمز

مهندسك قورو رسملرنده بولنور. پركار وجدول ماورائى مناقشلهرى وروحي توغدير. صره انشاجيله «Croustructioniste» كلشدى. زمانلرنى اك صريح بر طرزده كورمكه باشلايانلر بولنوردر. خيالاته قاپلادن هدفلرنى اسكى تلقيلردن استخراج ايدىيورلر. تماشيه لايق برشأيت ايسته يورلر. مادى احتياجلر ايجون چاليشق آوزوسنده درلر. صنعت استحصالنك قابل تفتيش بره دفى اولاسنى طلب ايدىيورلر. مع التأسف تطبيقاتده، انشاجيلر بر خطا ايشله يورلر. اكثرينى زمانى كچمىش بر صنعت ته كنيق اوزرنده چاليشقلى ايجون غايه لرينه وارا ما يورلر. يالكز بر انشاجى تپي اوله بيله جكنى. بونك ده مهندس، معمار، صنايع معدنيه متخصصى و صرافوز اولديغى اونوتيور، آنجق كولكله لرى اولدقلى خالد بو آدمز ايجون برره بر اولدقلى ظن ايدىيورلر. اك ناموسكارلرى بونك اوزرينه، بو صنعتى بر طرفه بر قيورلر، ته كنيق معلومات ايتك صورتيله انشاجيلك حقيقى اساسلرله مشغول اولمغه باشلا يورلر. اووقت بيله صنعت كله -نى قورتارمق ايسته يورلر. حال بوكه منطقتز بر طرزده انكشاف ايتىش بر انشاجيلق، بوكونكى شكلده كى صنعتكارك الغاسنه ايصال ايدر. مهندسك، معمارك، صرافوزك «صاف» زاناعته منجراولور.

روسيا ده بوانشاجى رومانيزمك غربى اوروپاده اولديغندن دهادرين برمعناسى واردر. وپو، اجتماعى شرطلر بر نقيحه سيدر اوراده انشاجيلق قسماً آسريقا ماكنه جياغتك يكي باشلايان مدھش تجاوزنه قارشى طبيعى برعكس العمل در. روس كويالوسى ايجون برالكترىق ماكنه سنك، قرصى به بوانمىش بر تراققوروك، نوربذك حياتى. آلآن يكي ايضاح ايدله مىش بر شيتدر. اوراده بر بز اوزرنده انشا آتك وماكنه لرك تمثيلى شأنى بر اساسه مستنددر. اوراده ماكنه بديعه سنك تلقين قوتى هان معجزه نما اولان تكنيق اسرارى، هنوز عقلمن زياده حس ايله حركت ايدن كتله لر ايجون بر ارتباط نقطه سيدر. صنعتكار بعضاً بيلميره ك صنايعى انشآت فكري ايجون بر واسطه در. موسقووا اقاده ميسنده صنعتكار اولق ته كنيق طلبه سى اولمى ديمكدر.

فقط غربى اوروپاده تعقيب ايديله جك يول بو دكلدر. غربده ته كنيقه ايصال ايدن بولك صنعته اوغراماسنه احتياج يوقدر. اوراده ته كنيق كنيش كتله لرك مشترك ماليدر. او حالده يابلا جق شى صنعتى ليكيده ايتكمكدر.

معمافيه بوده مسئله يي ايتده دكمز كې حل ايتز. صنعتك درونى و بوكك عواملى اوله رق تعريف ايتدكار مژدن ماعدا برشى واردر، كه صنعتكارى صنعتكار يابار. بو، كايشى كوزهل بر كوكل آرزوسى دكل؛ اك متين سقالتله معروض اولدقلى زمان بيله بعض انسانلرى ثبات ايتدرين حقيقى بر حمله در. اونلر افاده ايديله جك و آنجق بر صنعتكارك افاده ايديله جكى، سويلنمه سى مطلق لازم ده بعض شيتلر اولديغنه صارصماز بر

بر عنصر واردر؛ مهم اولان صنعتكارك كوزى ناصل كوردبكي و كوردبكنى ناصل نقل ايتديكيدر. فقط هرشيدن اول تصديق ايدلم، كه حال حاضرده صنعتده استخبار مقفوددر: جهانك تظاهراتى كورمك آرزو ايدرسه كز، بر رسم سر كيسنه دكل، سينه مابه كيدرسكز. ديك كه سينه ماده، رسمده اولديغندن دهامكمل بر طرزده صنعتك يارىسى موجوددر. و اكثرثت ايجون بو دهامهم اولان ياريسيدر.

صنعتك ديكر يارىسى اسه بزم ايجون، بر اينجه لك، بر درونى حساسيت، بر يوكسك دويفوعاملى اولمغه مجبوردر. و بو عامل بر استخبارات واسطه سندن، و هر درلو كورونشنده، طبيعتك قوپه سندن عبارت اولان دهده لرمك يشاديني زمانلره عائد رساملغه فائق اولاليدر.

ته كنيق ترقياى ساحة سنده فكر بشر بويوك بر جرأته ايلريله يور. بوكونك اثر صنعتى، اعتنا ايله بر كوكسك تنكه قوطى ايجنده ير كسديرلمش اولارق، دنياى دور ايدر وعينى زمانده نوبورقده، برلينده، لوندرو وبارسده تماشيه عرض اولنه بيلر؛ بوده بر فائقيدر. بوكون ياغلى بوي ايله ياپيلمىش بر رسم بزه نه قدر كلفتنى، غيره مستعمل، زمانى كچمىش برشى كې كورونور. برده فيلمه حيات ويرهن، ايشك احضارى محدود بر قابليتته منحصر اولماسيدر. اونك ايجون بر جوق ففالر چاليشير و فيلم بوندن دهام بويوك بر حيز و بر شدت احراز ايدر...

بر جوق رساملرمز بو حقيقتلرى تصديق ايتديلر. فكر بشرك ته كنيق فائقى مشاهده ايدلى. و طبيعتك رسمندن واز كچيلدى. هر صنعتكار كندى بنلكى ايجنده قاپاندى، خيالاته دالمق ايجون بو آليايجى عالمدن اوزانلاشدى. روح حيزنى آلماليدى، و بر جوق ته كيدر. سيونستلر بويولى آبديلر. بونلر ناموسلى آدملردى. فقط قابيلتلرى درين دكلدى. قاودنيسكى تابلولرنده روحك موسيقيسى ترجه ايدىيوردى. پول قله بورژوا ايش ماصه لرى اطرافنه طائلى كنچ قيزلر يرلشدير يور و اونلرى طى ايكنه بيله اوركو ياباركن تمثيل ايدىيوردى. خلاصه، بو «صافى صنعت»، رسامك حسيانى ترجه ايتمه يي ايش ايدنمىشدى. بونكله ده فلاكت باشلا يوردى. نتيجه ده يتمش بدى نورلوصنعت جريانى پيدا اولدى! و هپسى حقيقى روحى رسم ايتديكى اعلان ايدىيوردى!

بونك چيقار يول اولمادىغى، روحك چوق فرسز بر خيال اولديغى سه زهن غر، پلرده اولدى. بونلر، تهالكه باشقه مسئله لر اوزرينه آتديلر. متحد لزمان وقعه لر حركت، وزن. طبيعى بوده ساده جه مفكوره جليكدى. زيرافيله تفوق امكانى بوقدى. فى الحقيقه بر بز اوزرنده متحد لزمان وقعه لر و حركت آنجق بك ناكافى بر طرزده تمثيل ايديله بيلر. آكلاشلدى كه، تحركيتدن dynamisme دن بحث ايدليورسه، اك بويوك تحركيت

يازمق قوندره نچىلىرى مىخلامق برهيكلى تراش ايتك تاماييله عىنى شيلردى .

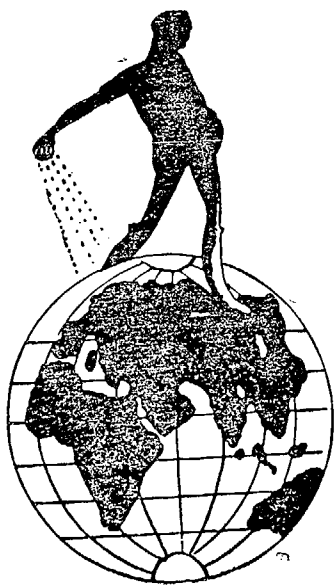
بىزى «روحى قىمتلىر» افسانه سىله آلداتقى بالانچىلىك قوبوسى دىگىلىدۇ ؟ هېچ كىمىسەك اهمىيت وىرمىدىكى بر شىئى جدىيە آلتى صوك درجەدە كولونچ اولىق دىكلدە نەدر ؛ دادائىزىمك خىصلرى «مقدس صنعتە» ايلشمە دىيورلر ؛ فقط پايدىلىرى آبدەلر ، اوزىنە سىلاح چىكلدىكى ومىسلىكداشلىرى قل عام ايدىلىكى زمانلر بونىر ايجون باغىرمنى ارنوئىشلىرى ؟

دادائىزىمى تاسىس ايدىنلر يكانه قىياقتى بو سوزدە صنعتى جدىيە آلتىلر دىر . دادائىزىم ، اولكى خىياللارنىك بىكىدىن ارباباناسى ايدى . حاكم اجتماعى نظامك صوك معناسىز ائىرلىرى كورمىش وقىقەلەرله اولىرى بارچەلامشلىق . فقط بومە استىراق اوستىندە بر سىستەمك بوسىلدىكىنى كورمەمەشلىك .

بوسىلدىن اخلال بو سىستەمى بىزە اىرلىك ايتىردى . آرتىق كولمىكە سەبب بوقدى . صنعت مىسئەلەندىن مەم شىلر واردى . وصنەك آلان بر مەناسى ولا بىلمەسى بومىسئەلرلىك آردىن كىمەنەنە وابستە ايدى ، بو مىسئەلردە ، بىليورسكىز ، بىشەكك آيىسى مىسئەللىرى ، صنەكلىك مىجادەلىسى مىسئەللىرىدۇر .

بوكون بىن آرتىق بلاتقى يىق تەكمىل انسانلرە قارشى كىن بىلەمورم . بوكون كىم قىيامۇسسەلرە واونلرلىك مەداغىلەنەدر . وىر اميدىم وار ، بو مىسئەلرلىك واونلرى صيانە ايدىن انسان صنەكلىك بوق اولماسىندىر . فعالىتم بو اميدە خدمت ايدىيور . مىليونلرە انسانلر بو اميدەمە اشتراك ايدىيورلر . بونلر هېچ شەبەسىز ، نە صنعت تەتورلىرى ، نە زىنكىن صنایع نفىسە حامىلىرى ؛ د ، تابىلو تىجارلرلىرىدۇر . فقط نەم ايشەمە «صنعت» نای وىرلىك ايسەنەنورە ، بو ، آئىنچى فەكرەمە يعنى استىقباتك ايشىچىلر صنەفە غايد اولدىغى فەكرىنە اشتراك ايتىكە قاپلار .

ژورژ غىروش

ایمان بىلرلىر واکر زمان حاضر بو آدملىرى دىكلەمك ايسەنەن . اولىرلىك تىلەسى ، ابدىت ايجون آثار وجودە كىتىرمەكە نامزد اولدۇقلىرىدۇر . بوبىلە جەشاياىن حىرت برواقە قارىمىسندە بونىيورز ؛ نىسبەتە بونوك برمەندار انسان بوتون بر عمر ، ظاهراً غايەسىز چايشىر وحياتك كوچوك غاشەلىرى وجرىيەلەرله اوغراشقىزىن آتق وابدىت مقهوملىرىنە سارىلاق باشلارلر .

بوصورتە حال حاضر جەمىئەتە صنەتكارلىق وضعىتى مىسئەلەسنى وضع ايتىش اولىيورز . اور چىقمار بولە كىرمىش كىيىر : ما قە بوقسوللىق اچىدە قىيوراز ، برطرفىندە فرى اچماى كىندىسى كىيىر . بونلر نەبە ايدى دىدىكىز كىيىسى آتق ايجون ابدىت ايجونىدۇر . صنەتكار ، رىم ياقى ايجون اچىدە انسان بولمايان بر آتىنك مىتتارلىقى اميدانغىز . اكر انسال آتە شىمدى نىيىتى نەقىر ابدەلەن آثارە قارشى مىتتارلىق ابرازابە چىكارىسە ، صنەكارلر ائىر صنەت باراغەدە چىقىلدىلر اكر بىشەرت هېچ دىكىمىزسە بونە ، چىقلىرى بوقىدۇر . دىك اولىيوروكە بىشەرت نىحول ايتىكە بىجوردۇر .

مىستەقىل مىتتارلارە استىناد ايدىن هر صنەتكارلىق مىحقى صورتەدە بىشەرى شىرلىك تەبدىل ايدە چىكنە و بالذات كىندىسنىك بو تەبدىلە ياردىم ايتىدىكە ، اظهار ايدىلماش بر ذىقى اولدىنى اعا ايدىلەبىلىر . عمومىت اوزرە جەئانى دىكىمىزىرمك ايسەنەن بر آدمە انقلابىي اخلالچى دىنىلىر . بونوك شەهرلردە بوسىكەك اولرلىك شىئى قاتىرنە اوطورار ، بو اوزون ساچلى ، عىجاب آدملىك استىعادلىرىلە ترقىيە خدمت ايتىكارىنە شەبە ايدىلەك اولورسە ، تەرىفە صىغماز بىر درجەدە مەعب اولمالرى بى صورتە اىضاح ايدىلش اولىيور . صنەتكارلىق يىكنەلەن ، حرىكە كىتىن جەدا اخلالچى بر جەلە اولدىنى بر جوق شەللرلە اثبات ايدىلەبىلىر .

اوزون زمان برحقى رسامك آبال اولماسى لازم كىلدىكى قبول ايدىلىدى . بودوغىر بىدۇر ؟ بر مىلك مىتاز شىئىلرلىكى تەشكىل ايدىنلرلىك بالانچىز حىسسىياتلىرى اىنچەلىكە اکتفا ايتەللىرى وبونىك خارچىدە برىرەورسىز مەلوماتسىز آخىر اولمالر مو فەيدىدۇر ؟ نەم قناعتە كورە بر صنەتكار بالەكس مەادىيا شەور سادەسى ومەلوماتى كىنىشەكە بونىك نىجەسى اولارلىق آرتىق ايسەنەمك فقط كىن بىلەمك تەلەكەسە ، مەروض بىلەنە بىلە . بىجوردۇر . حرب عمومىيە اشتراك ايدىن بر جوق صنەتكارلر بوطىرزدە براستىقالە اوغرايدىلر . وىسكىر ايلەسنى چىقاردىقن مىكرا يىكى قناعتلرە صنەت عالمە غودت اشدىلر . بونىن آلمانىادە «دادا ايزىم» حرىكى دوغدى . بو حرىكىك كوللىرى شوتقىد اراقلىق لازىمدر فەكلە دىيانى دارە ايتىك قاپل اولدىغە ايتانچى مطلق بر مەاسىز قىدۇر دادائىزىم قىطعاً بر حرىكت فەكلە دىكل ، برطرفدە عىسكىرلىق قان ايلە رەسىم ياپاركن مىكەب و غەتەك ايلە اوغراشا ، سوزدە صاف صنەك اوچار قاجار مەللىلرە قارشى بر عكس العمل تەشكىل ايدى . عضوى بر مىصوللر . وادائىزىم ، صنەتكارلىق رىشكارلى طائىفە بىجور ايتىدى او هر هانىكى بر غىرتە بوللىق ، بر غىزەل

حکایه :

باش ما کنیست، قایدان کو پرینک سر دیوه نری در در
دردر آنلایه برق نفس نفس قایدانک پانه قدر چیقدی وبر
جمله ده .

— ما کینه تمام دیه باغیردی .

نوبجی قایدان وسر دومن بو بکله نیلمه ین خبر قارشینده
آلیقلاشدیله؛ بر دقیقه ایچنده ایکنجی سواری هپسی قایدان
کوپروسته طویلاغشدیله .

سواری پر خنجان صوردی :

— ناصل بر عارضه می ، دیدی ،

ما کنیست جواب ویردی :

— مدهش وبرباد بر عارضه

— شافت می قیرلدی . یاناقلمی قاینادی . دیناموی باندی .

— خایر . . خایر داهایا بر باد داهایا مدهش قازان

بورولریندن ری چانلادی اوجاغه صو صبر سور .

بو مدهش خبر قارشینده بردن بره دوکا قالدیلر، رتیق

قایدان تلفر تی دومنجی دومنی اونوعشدی .

ما کنیست دوام ابتد :

— ما کینه بی استایر ایتدک .

آرتیق کمینک ما کنه سی درمیش الکتیرقیر سوعشدی .

بو ائشاده خلق عظم بر کورواتی ایله قایدان کوپروسته

طوغرو هجوم ایدیورلردی . سواری صوق قانلیای اله آله نیک

لزو منی حس ایتدی . عکسی تقدیرده فنا بروصیت قارشینده

قالینه جقدی . بولجیلره تهلکلی احساس ایتمه مک لازمدی ،

عینی زمانده مشتریله منون ایتک ؛ کمی نیک اعتبارینی بوزماق

اُک مهم بر مسئله ایدی عکسی تقدیرده بویه پیس کمیه هیچ

کیمسه بنز ؛ هر سفرینده بیکارحه لیرا قازانان بو امکدار

تکنه ، لیمانلرک دورغون سورلنده یوصولانغنه وچورومکه

محکوم اولوردی .

بو وضعیت قارشینده قومپانیامورینک بکا دوشوندیکی

شی بو اولدی . قایدان مئه نیک وختتی ، ما کنیست تعمیراتک

کوجلکینی دوشونورکن ؛ مأمورده مشتریله ناصل منون

ایده بیهلجکی قافاسنی چاتلاتیرجه سنه دوشونیوردی . بردنبره

دوغرولدی . ما کنیستک قونن طوتارق اونو نا قایدان

کو پرینک پارمقلقربنه قدر سوروکله دی . صکره عصی بر

بر سسله اوکا صوردی :

— شیمدی ، دیدی ، صالوک اسکتریلرینی یاقاماز یسک .

سر ما کنیست بر ثانیه قدر دوشوندی . صوکره باشی

صالایه برق جواب ویردی :

— غیر قابل ...

مأمور منهیج دی :

— غیر قابلی ؟ دیه اصرار ایتدی .

— اویله یا آلکجاتورلر آنجیق درت بش ساعت قدر

ما کینه داشره سی تنویر ایده بیلیرلر . بو قدر زمانده ده عمله

ما کینه بی تعمیر ایده بیهلجکدر .

— ما کینه داشره سی یرینه صالونی تنویر ایده مرمیسک ...

— یا .. عمله لر قارانقده می چالیشه جق ؟ ..

— اونر پتول ضیا سنده ده ایشله یه بیلیرلر .

— سیدور میسکز ؟ .. بو بایله - ق تعمیرات نه قدر کوچ

نه قیر زحمی در ؟ برده ایشیلر ضیا سنلقدنمی صیقیلرینلر .

— جام اونلر صیقینتی به وزحمنه آلیشقیندرلر لا کین

صالون مشتریلرینک وضعتی بویه می ؟ عینی زمانده بو ایش بزم

ایچون بو بوک بر اعتبار مسئله سی تشکیل ایدیور . . باقی اگر

دیدیکمی بابا بیلیرسه ک آلی لیرا هدیه وار ..

مأمورک آغزندن یوصوک کله چیقارچیقاماز سرما کنیستک

یوزی کرلدی . آلالرینی اوغوشدیرهرق . .

— سن کیفنه باقی . سن بوایشک حلی ایچون اوغراشیرم ،

دیدی .

بایله - ق اولان عملیه پک کوچدی . ساعتیجه زمانده

ایصدان قزان قولای قولای صؤمازدی اوجاقلری سوندوردکن

آنشی چقاردیقندن صکره ؛ اوجاقلر صؤبا جق ، قزان صؤبا جق

بالا خره عمیه باشلایه جقدی .

کمی نیک پروانه سی دوردیقندن بری پک اوزون بر زمان

کچمشدی قومپانیاماموری باطرون ، صبر - نزلله سرما کنیستک

یانه کلدی .

— ناصل ایشلر بولنده می ؟ دیه صوردی .

— ما کنیست :

— داهایا بر ساعت دیدی ،

— بر ساعتی ؟ ..

— بن هر شی بیتی اکیال ایدلدی ظن ایدیوردم .

— قازان آنجیق صؤمه یوز طوتدی .

— لا کین مشتریله بر ساعت قدر داهایا بکله تیرسه ک ..

آدام عقللی جانلرینی صیقاجنز ..

— مجبوریز ..

— داهایا شیمیدین سویه نمکه باشلادیله . کمی نیک

اعتبارینی نظرلریندن دوشورمه مکلمکز لازمدر . بویه کونلرجه

کچ قاله جق اولورس ق صوکره بو کمی ایله هانکی بجا مال

— آوال .. آوال نه باقیورسکیز، ده دیدی ، ایش باشنه دیورم سزه

عمله دن بری نظامکار بر وضعیت آلدی .

— اوسته داها اوجاقلر آتش کبی دیدی .

ماکنیست قیزمشدی .

— بن سندن اوجاقلر صوغوبوب صوغومادینق صورماپورم

یو و دیورم ..

زوالی ایشجیلر بر-فر سس چیقارمادیلر اللربنه بر پتول

لامبه سی آلاق قازان دائره سنه دوغرو یولاندیلر . ایکنجی

و اوچنجی ماکنیست ده ورده ایدی . اولرده بلا حرکت

اوسته لرینک امرینی بکلورلردی .

نهایت اوچنجی ده امر آلدی . اوده کیدوب دیکرایشیجیلری

بولاجق و کله جکدی . سر ماکنیست و ایکنجی - ونوک

پتول لامبه لرینک اغانه-یله ماکنه دائره سنی قازان، دائره سنه

ربط ایدن قیوی کچدیلر . بورده حالا بوغوجی بر صیجاق

حکم فرما بدی . دین کلن اوچ آتشی برکنارده اوسته لرینی

بکله یورلردی . کیدن اوچنجی ماکنیست ده بر آرزوکره ایشجیلرک

متباق قسبیه عودت ابدی . قارنک آغزیننه چیققلری زمان

بر فروندن انتشار ایدر کبی بر حرارت خزمه سی یوزلرینه چارپدی

سر ماکنیست آلی یوزینه قابا بارق بر قاق آدیم کری چکیلیدی .

بو وضعیتن جسارت آلان بر ایشچی :

— بر ساعت داها بکله سهك فنا اولماز ، دیدی ، سر

ماکنیست کمال عصیتله :

— نه دن بر ساعت داها بکله یورم .. اکث قازانق قولایمی

دیه باغردی .

صکره ایشجیلر دن برینه خطاب ایدرهک :

— احمد شو آلتنده کی فناره بر ایپ باغلاده سالاندیر

باقالم قازانه، دیدی . ایشجی کوشه ده بولان بر دمت ایپ

فناک قولپنه باغلا یوق . قازانن ایچری صارقیتدی . حرارت

اوقدر زیاده ایدی که قازانک آغزینده آنجق بش دقیقه قدر

دورایلیدی .

الهکزی سورسه کز بش دقیقه ده بریکز طوتک دیه

باغیردی . آرقاداشنه معارفت ایچون ایلری آتیلانولی، فناک

ایپنی احمدک آلتدن آلدی احمد مایقه دن کلن صوغوق هوا

جریانق قارشیسند، عانا کنده یکن دن حیات بخش اولنیور

ساندی .

سر ماکنیست بش اون آدم کری چکیلمش اوزون

قوماندا ایدیوردی . ولی به فناری چک دیه باغیردی .

شیمدی ایشجیلره ناصیل حرکت ایده جکارینه دائر تعلیمات

وبریوردی :

— بریکز ایچری کیره بریکزده فناری سالاندیر برسکیز

نقل ایندیورم .. کونی کوننه ، ساعتی ، ساعته ایش باپاماز سهق

کمی نك آتبارلری بوش قاله جقدر .

— اوراسنی بن بیلیم .. اس-آ بورولرک اسکی دیکنی ..

قازانک بیراندینق بن سزه قاج دفعه سوبله دم . بر سنه در

کمی حالا ، تعمیره چکیلرک .

— بو لافلرک شو دقیقه ده نقدر بوش اولدینق سنده

تقدیر ایدرسک ، شیمدی ایکنجی بر ضیاعه ده بول و برمه نك

معناسی واری ؟ ..

— بن کمی نك ماکنه لر ایله علاقه دارم . بنه اعلیه

بنم ماکنه لردن بشقه بر شیش عظم ایرمز .

— آبی یا بن ده سکا ماکنه مسئله لرینه دائر صوریورم

سندده شو قومانیانک اسکی امکدر بر آدامیک بالخاصه که بو

مسئله سکا الی ایراده قاراندیره حق قومانیانک سکا قارشی

نه قدر خیر خواه اولدینق کورسورسک - سنده اوکا قاری

اوافق بر ایلاکدن چکینمه ملیسک - هادی غیرت ایت ؟ شو

مسئله بی اعظمی یارم ساعته قدر ا کمال ایت ..

— تعمیرات همیتسز ، چاتلاق بورو قانباتیله حق ؟

لا کین قازانک صؤماسی مسئله ..

بو کین مدت ظرفنده او ممکن مرتبه اولشدر . بر

آزده صیجق اولسون بر ایکی ایشجینک آلی آباغی یاغی

حاضر اهمیت دکدر . زرا او هر زمان قابل تدویدر . لا کین

بو مسئله دن دولای بیکارجه ایرا بزم ایچون ایدیا غائب اولمش

اولا جقدر . بو تهلکه لی دقیقه ده ، باپاجفک وظیفه یی ، قومانیان

هر حالده اونو قیه جقدر . قومانیان کنده یسنه یاپیلان بونون

خدمت لک بدلی بلغا مابلغ اودره .

— قومانیانک قدر شناساغندن امیم . بکا قاشی هر

وسيله ایله بونی کوسترمکدن چکینمه شدر .

— او حالده نه تردد ایدیورسک ؟ درحال ایشه با-لا .

— لا کین ، دیدی . جمله نك آرقه طرفی سوبله دیدی

بردیره طورینی دیکشدره رک :

— شیمدی کیدیورم یارم ساعته قالمز ایشلر بتمشدر

دیدی . کوکرته مک سردیولرینی درت آنلا یوق شاغی ابدی .

مأمورک ، حرصله پارلایان کوزلری ، آنجق اونی بر ثانیه

قدر تعقیب ایده یلمشدی .

ماکنه دائره سنه کیردیک زماں ماکنیست لر ، ایشجیلر

هپ اوراده ایدیلر .

سر ماکنیست بارد بر ادا ایله :

— ایش باشی زمانی کلدی ، دیدی ... حسن ، احمد ،

ولی هایدی قازانک باشنه ..

کندیلرینه خطاب ایدیان بو اوچ کیشی ، اوسته لرینک

یوزینه کمال حیرتله باقدیلر . سر ماکنیست قیزدی .

کیرمک ایچون بربرینی تشویق ایدیور . بر درلو کیرمکه جرات ایدیه میوردی . نهایت آنشجیلردن حسنی ده عینی صورتله قازانه داخل اولدی . لاکن بو زوالی نك عاقبتی برنجی سندن دها وخیم اولمشدی . صیجاق بر بورونی آووچلامش آوجنك ایچی کاملاً یاغشدی .

بو مشکل ایش ، چارناچار یاپیله جقدی . بر اقامالزر ؛ ترك ایده مناردی . بناء علیه بوتون مهالکة رغماً ایکیشمر دقیقه .. اوچر دقیقه مدته ، بو جهنمه کیردیلر چیقیدیلر . بیک تهلکه ؛ بیک زحمتله معین وقتده ایشی یاشاردیلر .

ایشک بیتدیکنی خبر ویرمک ایچون ، ایشجیلردن بری درحال یوقاری فیرلادی . سر ماکنیست سورای بر قاچده شیق و چنتلمن یولجی قاپدان کوپروسنده اوطورمشدیلر . ایشجی بویوک بر بمنونیتله بونلرک - ضرورنه داخل اولدی :

— افندم .. تعمیرات تمام .. هپسنی اکال ایتدک ، دیبه باغردی ، یولجیلر سوندیلر .. سواری بمنون اولدی . ماکیست قاشلرینی چاتهرق سرت بر جواب ویردی :

— آبی یا ، دیبه باغردی ، میسکینلکک لزومی واری ؟ وقت کچیره چککیزه اوچاقلری توطوشدورمه قازانی ایصتمه ، استیحی حاضرلامقه باقک .. هایدی چابوق ، بش دقیقه ضایع ایدیهلک و قتمز یوق ..

زوالی ایشجی ، پندندن آشاغی بر سائقه اغش کی صارمادی . آرقاسنه باقابهرق سردیونلری غیراحتیاری ایدنی . یوقارده کیلرک کولوشدکلرینی ، بربرلرینی تبریک ایتدکلرینی دویوبوردی . او ائشاده سالوندن انشارایدن موسیق نغمه لری بوتون کیی استیلا ایدنی . ایشجی درین .. هم پک درین دوشوندی . یومروقلرینی تقلص ایتدیرره رک کندی کندینه سوبلندی . — عجبا بر خطای ایشله دک ؟

صوکره جواب ویردی .

— اوت ، دیدی . هم بویوک پک بویوک بر خطا .. گمی بوزولدینی زمان بزده چکیلوب بو شیق و تمیز یولجیلر کیی اکله ده دیکمه .. سر ماکنیست بک کیی اوطورمادیغمزه خطا ایتدک .. ایشله دیکمز ایچون خطا ایتدک ، چالیشدیغمزه ایچین خطا ایتدک .. ایشته اوزمان بوتون بوطقیلیرک حیاتلرینی بزده مدیون اولدقلرینی تصدیق ایده چک و یالواره جق دیلر .

چکدیکمز سیئه لر یایدیغمز خطالرک جزاسیدر .

۲۱ ایلول ۱۳۳۸

م . مظلوم

یوبله بشر دقیقه نوبته صیرا ایله کیره چیقار ایشی بربرسکزن باق سزه بول بول اون بش دقیقه شیمدی ساعت اون چارک کچور .. اون بچمه بن بوردهیم او زمان هر ایشی بتمش کوره چکم ..

سر ماکنیست ، بو جهنمی بردن قاقچ ایچون استعجال کوستریبوردی . بناء علیه چوق سوله مه دی . کوکرتیه چیقان مردیونک باصماقلرینی ، درت آنلایهرق ، بر آن ازل کنایینی یوقاری آتدی .

او سردیونه چیقارکن ایشجیلر کندی لرینه سوله نیورلردی . بری بمنون اولدی ، بری یومروقلرینی صیقارک سردیونه دوغرو کوستردی . بری :

— ظالم .. دیبه ایکلدی .. بر دیگر علاوه ایدنی : — آه .. هپ یا شامق ایچون .. اوتکی جواب ویردی : — بو یا شامق می ؟

بو ائشاده سالونده که اورکسترونک سسی دریندن درینه عکس ایدیوردی . احمد :

— هایدی باقیم آرقاداشلر ، دیدی . ایلک اولابن کیرهیم اما شو جوال پارچه سنی آیاقلریمه شو بزیده الاریمه دولایم بو صورتله یاغندن بر آز کندی می محافظه ایده بیلیم .. چک دیدیکم زمان درحال چکمه لی ..

احمد چوالی آیاقلرینه بزیده الاریمه صاردی . بلنه ایچی باغلایهرق کمال جسارتله (هایدی) ، دیدی . قازانک آغزیمه کلدیکلری زمان بوتون ایشجیلر

— جهنم ، دیبه میرلاندیلر ..

ولی فناری سالاندیردی . احمد کمال جسارتله کندی قازانک ایچنه قویوبوردی . حرارت اوقدر زیاده ایدیکه تنفسنه بیله مانع اولیوردی . احمد چاتلاق بری بولدی .. کوردی ، فقط ایکی دقیقه دن فضله چالیشه مادی . آنیده بر فریاد قویمشدی . احمد .

— یاندم دیبه باغردی . آرقاداشلری کمال هلعانله اون یوقاری چکدیلر . زوالی عادتاً اولو کی بر وضعیته کلشدی :

— صو . دیبه ایکلدی .

درحال بر باردق صؤق صو یتشدیردیلر . کندیسنی کورتوره رک مانیه دن کلن صؤق هوا جریانه ترك ایتدیلر .. وقت داردی . بناء علیه اوزون زمان آرقاداشلریمه مشغول اولامالزدی . ایشک مابعدینی درحال بریسی تمام ایتک لازمدی . فقط ایشجیلرک بوسبوتون جسارتی قیرلش ایدی . هرکس

جامعدن - کلیسایه [*]

کرکینلهشن جهان مجادله سنک، بکانه بر صورت حل وارش؛
ای عصر لر دنبری غرب قامچیسيله سیدن شرقک اوچیوز بیلیرن
محمدیسی، افتخار ایت بوسنک دیشکمش دین محمدی علماسندن
برذات بونی یشیل قالی کتابنده یازیور...
دکنزه دوشن یالانه صار بیلر مش: چایشقانلر حقنک در یاسنده
بوغولماقچون طاشه باش ووران غرب سرمایه دارانی، قورنار
بر دیبله، بر کرده او قدر ذلیل کوردیکی شرقک آخرت
بلبلرینه صاحب امتحکی فایداسز کورمه یور. دیورکه: (سرمایه)
دینیلن اوراغمنله (سعی) دینیلن برکتلی تارلاده (عمله)
باشاقلرینی نیجه زماندر راحت، راحت بچپوردق. فقط، صوک
دقیقه لرده بوباشاقلر آکلاشیلماز بر روز کارله صالانوب جانلاندیلر
ارزاقدن کوزومنه قایناشان، برشیلر ایستین قورقونج بر مختصر
کبی کورونیور، بو یوزور وهران اوزرمنه حوشقون دالغله
حالنده مجوامید یورلر. بوغولمقدن قورقیوروز بوکا بر چاره!..
بو چیغلق، عنعنه سی دینی، اخلاق و سیاستی ایله اختلال
اوچوروملرینه سوروکلهتن سرمایه دار بوناغنک حریص بپننده
قوعش بر فورطنه در. بو او یله بره نیا ندر، که قانی طومش جانیلرک
کولونج اولدینی قدر فغانلر کیزلین حاقینه بکزه ر.
محترم محرم و مؤلف سعی و سرمایه مجادلانی شوله ایکی
نتیجه به باغلا یه رقی بیتیر یور یور:

اولاً؛ اوروپا معروض قالدینی مشکل بحرانن قورتولمی
ایسترسه در حال شایقه لری چیقاروب کعبه به دونلی.
ثانیاً؛ بزرگ هنوز باشی صاریقلی، و یوزی سجده رحانده
اولان، الهک سوکیلی قوللری بز. عجباً اوروپا مرتبه سنده رقی
و تمدن ایده رسه ک بوانقلاب مسئله سنی ناصل باشار... غر؟
بوراسنی خواجه افندی ده هیچ بیلر یور. فقط ظن
ایتمه ییکز که خواجه افندی یاپیلان بدعتلری تنقید ایده من.
جمهور بچیلر ایسته دکلری قدر اوکا «کری» دیسینلر او بر قارل
مارقس^{۱۱} درجه سندن، ماضی بی کورمش اولاندردنر. مثلاً:
انسانلرک دور سعادتده کی حیاتی، منی ابتدائی جاعتلرده کی
باشایشی بر مارقیست کبی مساواتله دولو کوردیکندن، اورایه
رجعتک آبی اولاجغنی و هلتاً بولیور. یالکیز دوشونه مدیکی بر
اوغا قق نقطه قالیور: عجباً شومدهش انسان کتله لرینی شیمدیکی

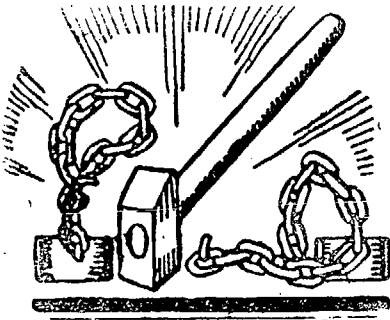
[*] سعی و سرمایه مجادلانک دیناً صورت حل (انقلابان
کلیسایه جواب) مناسبتیه:

بوکسک باصامانه قدر سوروکلهتن ایمان مدنیت چرخلرندن یقین
قورتاروب، او دور سعادت ده نیان جهالت و صافلق دنیا سینه
دونک ممکنیدر «مسئله نك» شرعی و منطقی» طرفی فتویه
اویدوره بیلن خواجه افندی دن فضله سی سورولاماز.
اوچ کورندبری نفسی آچلقدن قوقانه اوروجدن بحث
بحث ایتمک نه اصافسزحه قابا صوفولاق اوله جغنی، انسانلرک
اختیاجه کوره، اجتماعی ضرورتلره متقاد اولدقلرینی، حیات
و وارلق تلفیلرندن اول انسانلرک ملرز حیاتنده دائماً ایسته دکلری
کبی دکل، مجبور اولدقلری وجهله حرکت ایتدکلرینی،
ونته کم افندی حضر تلرینک کاشانی ضیاسز و هواسز مدرسه
قبه لری آلتنده خیال ایتدکلری کبی تصور ایلمکده بر درجه یه
قدر معذور ایدوکلرینی، و بناء علیه آچ اولاندلرک قازانجلری
کوشنده اوطوران — و ذکات، صدقه اولسون و یرمک
ایتمه یین — باغلی قودامانلرک قاصه سنده حبس ایدیلرک،
غدارلری آیلندچ، آراتق جنتده کی کوشکلرینی کورسه لر
اینامایه جقلرینی، بو بیتنر توکنمز اوروجه، شو بر تورلو
چه یه یین سیاه رمضانده دهافضله تحمل ایدهمیه جکلرینی، اولنک
کبی، طبق و میلیونلرجه محتاج انسان بیغینلرینی یرلرندن
قوباران قوت کبی حبار بر اجتماعی مناسبتلر زنجیرینک هر شیئی
صاردیغی، نهایت انسانلرک اصلا و قطعاً مرادلرنده حربولونا.
مدقلرینی، الحاصل بوگونکی جمعی یاقان قاوران آتشک
ییلمازغنی، بوگونکی حقیقی انسانلری طوتوشدیران عشقک
چکینیلمز لیکنی... رمضانده سحور طوپله دولایی یوتوب
اوروجه نیت ایدن خواجه افندی نره دن بیلسین...؟
باقیکز بو صروتلو ذات آرزو ایتدیکی جمعیت حیاتنده
(بیلکی) بی نصل تصور ایدیور: اثرینک بر یرنده عیناً
بویه سولیور: «علوم و فنونک ک مهم قسمی نصوص
دینی نك تقسیری واحکام. شرعیه نك تعریفی تشکیل ایدر».
خواجه افندی نك جهار بر مدرسه قبه سی قادر دار
وقارا کلک کوردیکی بونکلده بک کوزل آکلاشیلمازی؟
اسلام دینی مانع تر قیدر دین آوروپا، مثال اوله رقی — لوندرده
سنی مذهبنک اک بوکسک مقامنک لسان اوزره طبع ایدلش —
بو آردن ده اوافق شاهدی بولور؟. خواجه شاشیرمش،
پیندیک دالی کسیدور. اصولی یالکیز «فه» ده کورن بیلکی منشائی
(علم خلاف) و (علم جدل) ده بولان بر دماغ تصور ایدیکیز که
سعی و سرمایه مجادلانی بر قلمده حل ایدیور یور. بو امانیت
مطلقاً یبر صوفیسته یا خودده بر صوفیه عاندر.

مسئله نك حلی احتمالی اوچ صفحه ده مناقشه ایدیور:

۱. — اجتماعی برانقلاب (حقوقی، اخلاقی) بر لزوم حس
ایتمه یور. یعنی مدرسه منطقنه انسان کتله لرینه حاکم قوتک
اقتصادی مبدالره دایندینی قبول ایدیلر یور.

ارکینلرک آیین تریله قازاندقلى برر آلتیدرلر ؟ شرع شریف قرآن اعطیم الشان سزه بویله می امر ابتد ؟ .
 ۳ . — نتیجه : مصلحت جیلقله ده مسئله نك حل ایدیلله میه جکنى کورونجه ؛ « رى رى ، برى باقار ، قیامت اوندن قویار » ضرب مثلى خاطرلایور .. لکن نه قدر کیچ دبر سز .
 اونك اوزرینه دویور ، یوقاریده سویلدیکز غیرتله آوروپایی دینه دعوت ایدیور ؛ اما بوراده ده بویوک سر اثر ذهول وعمی وارشرعاً مکلف وکسوتاً موظف اولدیکنز وظیفه یی تام فراغت نفسیه صاحبی آبی برمسلمان کی ادا ایتک ایسته بورنیکز ؟ آفریقا جولارنده ، آسیا خیابانلارنده ، آوسترالیا بیابانلارنده ، آمریکانک کون کورمن اورمانلارنده بهامک و یام یاملرک بیاض دیشلرینه نصیب اولان میسیونرلری کوز اوکنه کتیریکز . و اونلری تقلید ایدیکز . یوقسه جومرلرکله ، پوسته کینک اوستنده قرق سکرز ساعت اوپولامق و صایه قلاقله ایش یاپورز ظن ایدنلرک غفلته آجنیر .
 * * *

۲ . — انقلابی ممکن کورمه یوز . زیرا ، اولاً : مسئله او دکلس ، یعنی حادثاتی نیه - لاقی و حقوق عالمرله حل ایتک ایسته یور .
 خواجه مطلقاً طوق قازنه قلم بدست ایش .
 ثانیاً : چه تره فیل برتقسیم خلاصه ایدیلرسه ؛ هر انسان عینی درجه ده قابلیت و ذهنیت صاحبی اولامازش . برمدنی ایل بر آرز مدنی ملتک ، برزنکین ایل بر فقیر عالمرله نك فردلری عینی سویده بولما مش . دکلی یا ؟ .. و بو فردلر فطری ایش ؟ !
 ثبوت خواجه افندی ، عربجه به واقف اولدیکنز چوق تصدیق ایدیورم . بور اولاماق ، صولامش بدنلرک تشکیل ایتدیکی مساعد کولتورده بوبول یتشه ن کولر کی (فطری) در شوقدر واکه ، صافدرونلر خطاب یتهدیککزی دوشونلیدیکنز .
 انسانرک عینی سویده وسجیه ده بولنامامسی شیمدیکی جمعیتک مصف اولدینی صنف فرقلرندن دوغمشدر . برده ، صنف فرقلرینی قالدیرمق ، اوله ظن ایتدیکنز کی ، هرکس حاللردرکه سننده جاهل ایتک دکل ، بلکه حاللری ده حقیقی و حساس بر انسانه یتیشه جی صورتده یتیشدیرمک دیمکدر . یوقسه بو حال خوشکزه کیتمه یوری ؟
 ثالثاً : صو کورتورمن برمانعه ؛ تفاوتی حق امر ایدیورم .
 افندی حضرتلری کفار و عظم ایتدکاری ایچون آیت جیلله یی بهوده یره استشفاله معروض بیراقیرلرسه کنهای بویونلرینه یالکز شوراسنی اونو تاسینلرکه بوکون (الله تقسیم) نی دیار اسلامده بیله خنده لرله قارشیلایورلر .
 رابعاً : اشتراک اموال و نسا .. قادینلر اموال ایل برابر

استانبول استیجیری مقننه رفیقات :

قادین رنجبرلر

— ۲ —

« سزه » احتیاجی قسماً جوارنده کی بوستانلرن تدارک ایدر .

بو بوستانلر شهری چنبرله مشدر . بوراده چالیشان رنجبرلر ایکی قسمدر : بر قسمی « یاشمه » تعبیر ایدیلن بوستانک دائمی رنجبرلری ؛ دیگر قسمی ده بوستانده ایشک چوغالدینی وقت وجودینه احتیاج کوریلن علی العاده رنجبر قسمی یعنی « یارد مجیلر » ... « یناشملر » لر ارککدر . چونکه کوردکلری ایشی بر قادین یاباماز ،

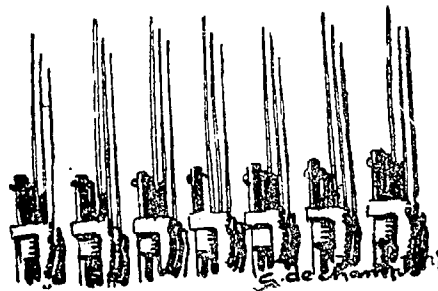
آیدینلرک ۱۸ نجی نسخه سننده مندرج تدقیق مقاله مه ذیل اولق اوزره باغ و باغچه لرده چالیشان قادینلر حقتده برقاچ سطر یازمق ایسترم :

استانبول بیلیمورز که نه بر صنایع شهری ، نه ده موقع جوغرافیسی نك مساعده سنه رغماً بر ترانسیت مرکزی اوله بیلیمشدر . یعنی « مستحصل » ده کیل ، بالعکس « مستهلک » بر شهردر . بونکچون بوتون احتیاجاتی خارجدن کان امتعه ایله تطمین مجبور یتنده در . یالکز

باغچوان پك آزدرد. بوغازاچنده کی باغچوانلاردن یالیزی اولمایان یوق کیدرد. یدی قوله جهنده کی باغچوانلرکده شهرده متعدد عقارتلری واردرد.

یاردیجیلرک ایچلرند ایش باشیلری واردرد. تارالا صاحبیلری یالکیز بونلری طانیر. هر سنه رنجبرلری بونلر بولور وینه ایش آزالدینی وقت رنجبرلری بونلر تنیق ایدر. چالیشمایانلری ایشدن چیقاریر. والخالصل آمر بونلردرد. اینس باشیلر، یالکیز بونوب کتیردکاری قادینلره حکم ایدرلر. وبوندن دولایی بوستانده برقاج ایش باشی واردرد.

رنجبرلرک وظیفه لری صوگ بهارده ختامه ایرر واو وقت بونلر باشقه ایشلر بولمغه اوغراشیرلر. چالیشه جق قوتده اولدقلری زمان بیله سفالت ایچنده کچن حیاتلری اختیارلغنده جکیلمز برحاله کلیر. کوندوز اون اوچ، اون ددرت ساعت کونش آلتنده اکیلمش ایکی قات اولمش بر وضعیتده چالیشان بو زوالیلرده برطاقیم سوءتشکلات وقوعه کلیر. بللری چابوقا کلیر وقانبورلرچیقار. رنجبرلرک اوکله وایکندی یمکی باغچوانه عاڈدر. کونده لکاری ۲۵-۷۰ غروشدن عبارتدر. بونکده ۱۰ غروشنی ایش باشی آلیر.

او قادار زحمتلی واو قادار مشقتلی در. صوگرا صنعتک بوتون سرلرینه واقف حقیقی رر باغچواندلر. عینی زمانده قوروجیلق وظیفه سنی ده «یاناشمه» لر ایفا ایدر. آقشاملری آخیرلرده کوبره لراوزرنده یانارلر. اویقولری اوچ، ددرت ساعتدن عبارتدر. کیچه یاریسی قالفارلر، کون باتارکن کوفه لرله آرابلرله یرلشدیریلش سبزله رینی امین اوکی ومیوخوس اسکله سنه کوتورور وکون دوغماند عودت ایدرلر. اوندنصوگرا وظیفه لری ایرکنندن کله جک یاردیجیلره نظارت ایتمکدر.

«یاناشمه» لر باغچه صاحبک سفره سنده یرلر وایچرلر. آیلقلری یوقدر. سنه ده ۲۰۰ - ۳۰۰ لیرا قادار بر پاره آلیرلر. «یاناشمه» لر بش آلتی سنه چالیشدقدن صوگرا آیرلهرق مستقل بر باغچه صاحبی اولورلر.

«یاردیجیلرک» همان هپسی قادیندر. وظیفه لرینی «یاناشمه لر» تنظیم ایدر. و اونلر ابتدائی بر ماکنه کیی کور کورینه ایشلرلر. وظیفه لری موسمه وبوستانک محصوله کوره ده کیشیر. بکقوزده «عایشه قادین فصولیه سنی» آرنارود کونینده «چیلکی» یدی قله ده مارولی طوبلایان قادینلردرد. وینه «چاپالامق»، «دیسلرینی قابارتمق» قوردینی، بوجکنی آیقلامق» کی عملیه لری ده قادینلر ایفا ایدر.

بر بوستانده چوق، چوق اون یناشمه اولدینی حالده ۴۰، ۵۰، وبعض کره ۷۰ یاردیجی بولونه بیلیر. قادینلرک اکثریسی مسلماندر. یدی قله، چیرپیجی و مقرکوی جهتلرنده کی رنجبرلرده اسکیدن هپ تورکدی. فقط شورادن، بورادن کلن ارمنی وروم مهاجرلری منسوب اولدقلری تشکیلاتک اصراری وتارالا صاحبیلرینک خریستیان اولسی حسیله ترجیحاً استخدام ایدیلورلر. بوتون رنجبرلر استانبولده ۳،۰۰۰ قاداردر.

رنجبرلرده هر ایشجی کیی استعمار ایدیلرلر. تارالا صاحبک قازانجی حقنده معین وصریح بر مقدار سوبلنه مز. فقط ایکی، اوچ سنه ده بوستان ایکی مثلی یایمایان